DIARI CATALÀ
d'Avisos, Noticies i Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre. 1 pts. mes
Edició matí. . 1 » »
Fora: { Espanya. . . . 4'50 pts. trim.
Unió postal. . . . 6 » »
Paquet de 50 números . . 90 cèntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció i Administració
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entresol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPRENTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esquelas, comunicats i reclams a preus convencionals. Per a l'edició del vespre s'admeten esquelas mortuòries fins a les sis de la tarda. Per a l'edició del matí fins a les tres de la matinada.

Any XXVII núm. 6.349 — Barcelona: Dilluns 1 de gener de 1917 — Edició del VESPRE

Cap d'Any de la mort del Senyor

Don Tomàs Fatjó dels Xiprers

ocorreguda el dia 2 de gener de 1916

en sa casa pairal "Fatjó dels Xiprers" de Serdanyola

confortat amb els Auxilis Espirituals i la Benedicció Apostólica

(A. C. S.)

Els séus afligits viuda donya Dolors Pi i Buxó, fill, filles, germà, germanes, cunyats, cunyades, oncles i ties polítics, nebots, cosins i demés familiar, al recordar als séus amics i coneguts tan sensible pèrdua, els preguen tinguin la caritat de recordar-se'n en les seves oracions, i vulguin assistir al l'Ofici i misses que, en sufragi de la seva ánima, se celebraràn en la iglesia parroquial de Sant Martí de Serdanyola (Parroquia nova), el dia 3 de gener, a les dèu del matí, per lo qual els quedaràn eternament reconeguts.

Totes les misses que es celebraràn a les iglesies parroquials de Serdanyola, Sant Cugat del Vallès, Caldes de Montbuy, Palaudaries, Palau-Solitar i Plegamans, el dia 2 de gener, s'aplicaràn per l'eterna descansa de la seva ánima.

Els Excms. senyors Arquebisbe de Tarragona i Bisbes de Barcelona i Vich s'han dignat concedir 100 i 50 dies d'indulgencia en la forma acostumada.

JA HA SORTIT EL

CALENDARI MONUMENTAL DE CATALUNYA

A totes les llibreries

"Besoy" a Barcelona

«Besoy» saluda a Barcelona. En aquest salut es mesclen en armonia ineffable l'admiració i la gratitut. Gratitut de qui endevina una perspectiva falaguera; admiració d'arribar a una ciutat gran, moderna, activa, on el luxe no cohibeix la industria, ni l'art està desligat del comerç. El viatger que va d'una banda a l'altra i troba una terra pròdiga, un ambient de cortesia i un cel on el sol col·loca la seva alegria per tothora, ha de sentir necessariament una satisfacció per no haver estat mal la seva peregrinació. Barcelona feb el forester amb un gest d'amable cortesania, amb una abracada de cordialitat i d'afecte. Ha arribat a la ciutat dels comtes, arxiu de la cortesia, i en sos llavis ha nascut espontánia, amb arrels en el cor, l'alabança. Acaba l'any per al viatger aquí en la capital del Principat, en plena primavera. Primavera a la naturalesa i primavera als cors. Que per l'ánima sempre és festa quan el treball és pròsper, i al son empar neix la pau entre els homes i el benestar ciutadà.

Grans Magatzems El Siglo

REIS

Els dies 2, 3, 4 i 5 de gener

Grandiosa Exposició

DE

JOGUINES

i articles per a Regal

Els dies 4 i 5 de gener estará obert l'establiment fins a les

DEU DE LA NIT

Del 1 al 15 de gener

IMPORTANTS DESCOMPTES

sobre les prendes confeccionades en existencia

35 per 100 en Vestits de senyora i nena
30 per 100 en Bruses, Faldilles, Refajos, Bates, Abrics, sombreros de senyora i nena i Formes per a sombrero.
25 per 100 en davantals per a nens.
20 per 100 en sombreros de nen.

J. Marsans Rof i fills

Valors, Cupons, Giros, Canvi, Viatges

(2, RAMBLA CANALETES, 2)

Dr. A. Presta specialista Orelles,-Nas, Boca i Tuberculosis Pelayo, 13, pral. Consulta de 9 a 10 i de 3 a 5.

TURBINES MODERNES: regularitat, alt rendiment, economia. Albert Puigjaner, Plaça Tetuàn, 32 — Barcelona.

CODORNIU

NON PLUS ULTRA GRAND CREMANT — EXTRA ESCUMÓS

Dr. M. Cusí Metge especialista en les malalties de la gargamella, nas i orelles, de l'Hospital de la Santa Creu. S'ha trasladat carrer Diputació, 268 (entre P. de Gracia i Claris). De 11 a 1 de 4 a 6.

Doctor Frías Professor. Ajudant de la Facultat de Medicina. Vacunació, curativa i preventiva, contra el Tifus, Tuberculosi, Febre de Malta, Tos ferina i demés Malalties infecciosos. Consulta de 2 a 5. Diputació, núm. 248, pral. (tocant Rambla de Catalunya).

Una unió en projecte

El senyor Lerroux es dedica a convidar a «smorzar diversos figurons republicans; i «El Progreso» parla a sos innocents lectors—reclutats, per fortuna, entre gent que generalment no atravessa l'abisme que hi ha entre el confegir i l'entendre—de la necessitat de la unió dels republicans. Gairebé només amb aquests símptomes, ja n'hi ha per comprendre (deixant de banda el calendari polític) que comencen les preparacions electorals.

D'ençà que l'ánima generosa, l'eloqüència colpidora d'En Salmerón donaren una realitat momentánia a aquestes paraules: Unió republicana, mólts republicans han emigrat al regne omb-ivol de Caron, a l'hortet de la vida privada o a les «plages hospitalàries» dels partits dinàstics. N'hi ha, encara, que cerquen matisos de transició, cantant l'esperit modern del jove Monarca, o mantenen l'exterioritat republicana amb un caràcter de burocràcia privilegiada i al marge de l'afera, actuant, com s'ha dit pintorescament, de «policia indígena», enervadora i estroncadora de tot ideal, nacionalista o obrer. Poques ánimes generoses, genuinament republicanes, tenen avui seient en el Congrés. No fa gaires dies que en comptava tres un diari.

La Unió que ara es projecta no la impulsa un fort sentiment popular, un descobriment de valors nous, un reflorament de l'arbre baumat. Es una combinació sense ideals, on puguin folgadament encabir-se centralistes, autonomistes, etics i desqualificats, el gros burgès i l'anarquitzant. Es una doble manera de proclamar el fracàs republicà: reconeixent-se, d'una banda, l'agotament del crèdit popular, i, de l'altra, afirmant-se que de tots els nominalismes adoptats no n'hi havia cap de resistent ni d'indisoluble.

Farem les excepcions que calguin, i voldríem poder ferne més de les que caldran; perquè arran i tot, verbalista i sectari, el republicanisme era superior a la seva actual dispersió, i oblit (o bé aprofitament industrial) de la monótona ranera popular. Proposar ara una Unió republicana, és, com hem dit, una simple combinació; però el fet de què pugui proposar-se, i de què això constitueixi una notícia política, demostra la vellura i el tedi d'Espanya. Aquests republicans que juguen a les seves unions electorals de 1916 tanquen la frontera espanyola infinitament més que els inquisidors de Felip II.

Al Dia

Les Corts liberals i l'actuació nacionalista.

Balanç de 1916

(V)

Cal, abans de comentar el debat econòmic del Congrés, en el qual En Ventosa va portar la vèu de la nostra minoria amb tal acert, amb tanta fortuna, que els séus discursos fan definitiva consagració de son alt valer parlamentari; fixar-nos en dos fets d'una importància capital en la història de les Corts liberals: la presentació del projecte de llei de tributació sobre beneficis de guerra, i el discurs-programa que el dia 5 de juny va pronunciar el senyor Alba al Senat, engendrador del dubte que encara és l'hora, amb tot i que els fets haurien pogut aclarir-lo, que no hem pogut resoldre de si fou obra de bona fe d'un esperit optimista o hipòcrita oració de qui exposa els mals i els conflictes amb sinceritat i els remeis i solucions amb segones mires i certitut de què hi ha manera de conseguir-los i aplicar-los.

El projecte de llei creant tribut sobre els beneficis extraordinaris de guerra—com tots els projectes de l'obra econòmica i financiera del Govern liberal,—té antecedents en legislacions estrangeres. Aquest punt de vista ha estat l'argument mestre dels séus defensors, sense considerar la diferència immensa que va entre l'actuació dels governs espanyols i la realitat viventa de les nostres indústries, amb les dels governs i les indústries de l'estranger, tant en els països bel·ligerants com en els neutrals, com veurem a l'argumentar, una vegada més, en contra d'aquest projecte de llei, que per haver estat cavall de batalla de la nostra minoria del Congrés—fermament ajudada per altres minories—i per estar encara pendent d'aprovació, considerada indispensable pel senyor Alba, és necessari que fixi la nostra atenció en aquest resum de les campanyes parlamentàries de 1916.

***

Projecte de llei creant un impost sobre els beneficis extraordinaris de guerra, és a dir: un augment de tributació sobre l'excés de producció i l'augment de benefici que circumstàncies especials han proporcionat als industrials espanyols. Traient d'aquest anunciat l'última paraula, veuràquí una cosa justa. Justa, sí, a tot arreu, menys a Espanya; justa a tot arreu en els governs, ja per compres directes, ja per comissions de privilegis, de reformes aranzelaries, de protecció interior, fins de subvencions més o menys indirectes, han creat indústries, les han intencificades, les han afavorides amb recursos de l'Estat: injusta a Espanya, on l'Estat no sols no ha fet res per a determinar una producció inmensa i un benefici extraordinari, sinó que, analfabet de les més rudimentàries nacions d'economia, ha creat un règim d'indecisió, de trasllat, de por, de desconfiança en la producció nacional.

Es just que allí on la representació de tots els ciutadans, l'Estat, castiga els interessos generals per afavorir interessos determinats; allí on l'Estat, comprenent que els moments actuals, de fallida de tots els sistemes i de convulsió de tots els mercats i d'isolament de mólts d'ells, exigeixen legislació especial, ràpida i forta per a intensificar la producció industrial, legisla i actua; allí on l'Estat realitza, sense regatejar, compres per centenars de milions de milions, l'Estat es cobri un tant per cent dels beneficis extraordinaris que l'industrial realitzi. Però a Espanya? A Espanya on les industries viuen «contra el Tresor», on l'Estat veu per favor engrunes del séu deure amb la producció, on l'Estat és barrera i és fre al creixement industrial, és just que l'Estat s'aprofiti d'un moment de sort, que pot haver costat anys d'espera amb pèrdues grosses i ésser seguit d'anys d'angoixa, de dubtes, de ruina; d'un moment que ell no ha creat, ni ha afavorit, en el qual no ha intervingut per res, per augmentar els séus ingressos? No; no és just ni equitatiu, ni podia tolerar-se.

Després, el projecte encarnava—encarna—tot l'esperit anti-industrial dels nostres governs. La conflagració europea, interrompent el tràfec marítim, isolant-nos, quasi, del món, alçant enormement els nòlits i reduint la navegació, ha portat una alça de preu mólt més grossa en els productes naturals que en els manufacturats. L'agricultura s'ha enriquit amb la guerra, més que la indústria; la mineria ha realitzat beneficis extraordinaris. I ni els blataires, ni els ramaders, ni els miners, queien, ni cauen encara, dintre la tributació extraordinària. Per què? Ah! Perquè la orientació econòmica castellana dels governs els llança contra les regions industrials del Nord i Nord-est d'Espanya, ferint, de passada, a Galícia; perquè els nostres governs no veuen més que unes fonts de tributació abondosa: Bizcaia i Catalunya. Dels trenta cinc milions de pessetes amb que el senyor Alba calculava la quantia del nou impost, una mitat hauríen sortit de Catalunya, el mercat que a la vegada enriquéix blataires, minaires i ramaders.

Però, hi ha més encara: a l'estranger compten els Estats amb una organització burocràtica acurada, apta; amb estadístiques completes, amb costums tributàries ben diferents de les nostres: ¿què seria de la indústria espanyola, de tota la indústria entregada a la voracitat d'una investigació famolenca, alaritzada per entrar en el sagrat dels negocis, per esbrinar totes les operacions i per castigar els uns per la bona fe o el temor dels altres? Fa por pensar-hi. No hi hauria productor, industrial, fàbrica, taller o talleret, fins els arruinats per la guerra, que no pagués un segur de tributació o un permís per a treballar descansadament. Deia un dels nostres diputats parlant amb el comte de Romanones: — El dia que aquest projecte fos llei, veuria vostè els ex-ministres i els ex-directors generals sol·licitant-li places d'investigadors.

***

Per totes aquestes raons i altres més que podrien afegir-s'hi, la minoria nacionalista, conegut aquest projecte de llei amb què el Govern liberal inaugurava la seva missió redemptora de l'economia espanyola, va prendre posicions en contra, determinant una actitut de oposició irreductible. Qui començava la seva tasca de reconstrucció d'Espanya amenassant els capitals subscrits en la indústria; qui, per primer pas en el camí dels compromisos contrets a l'assaltar el poder amb l'excusa de crear riquesa, la castigava, ho perseguint, econòmicament, res més que ingressos pel Tresor, i, políticament, una cooperació de les esquerres per a sostenir-se en el banc blau, havia de conciliar forçosament contra d'ell la més genuina, la més independent de les representacions de la producció: la minoria nacionalista, que des del començament de la guerra havia fet tantes i tan fortes campanyes a favor de reformes creadores de treball, d'enlarge industrial, de mitjans de crear riquesa per a salvar la independència econòmica del país.

Ja mirem veient l'actuació nacionalista d'atracció d'altres minories respecte a aquest projecte de llei, que, si s'obren i duren les sessions de Corts aquest mes de gener, modificat amb més o menys esperit de transacció, tornarà a ocupar-les deliberacions de les Cambres, amenassa constant a l'equitat, a la justícia, a les caixes de tots els industrials d'Espanya.

Ingressos necessita el Tresor, endeutat per vint anys de disbauxa, forçat a fonamentar reformes indispensables; no els hi negarà ningú. Però amb el principi d'injustícia, de privilegi d'aquest projecte, amb els perills que tanca, amb ço que ell significa en la orientació política-econòmica del Govern contra Catalunya, no: no tindrà el Govern cap facilitat de les nostres minories, que no es vènen al favor ni a la conveniència particular, ni a les fantoxeries que tanta gent fan relliscar per la pendent del provincianisme.

POL

Textos de Dret Català

Els estudis del Dret antic de Catalunya han estat fins ara molt negligits, per tal com entre els nostres advocats—que són els qui hauríen de tenir més interès de conèixer-lo—n'hi ha poquíssims relativament, que se n'hagin preocupat. Perque no es cregui que exagero, repassi's la «Crònica» de cada un dels volums de l'«Anuari», publicat per l'Institut d'Estudis Catalans: totseguit un hom s'adona de la gran desproporció existent entre la seva secció jurídica i les altres, això és la històrica, la literària i l'arqueològica, en fort detriment per a la primera. Fòra de pocs llibres isolats que apareixen molt de tard en tard (n'han publicat en els darrers anys de ben interessants en Brutail, al Rosselló, i els senyors Anguera, Carreras Candi, Maspons, Moliné, Pella, etc., en aquest cantó dels Pirineus), la producció catalana corrent sobre dret antic es redueix aquí gairebé a articles publicats en la «Revista Jurídica de Catalunya», del Col·legi d'Advocats, i en el susdit «Anuari». En aquest, el senyor Guillem Maria de Brocà, la primera autoritat, actualment, com historiador del Dret català, ha publicat treballs importants de caràcter general, bibliogràfics, que responen a la necessitat de dotar als nostres estudiosos del primer utillatge per a poder ensinistrar-se en aquell estudi. Les seves bio-bibliografies de juristes i jurisconsults catalans, entre altres, donen la impressió de que a la nostra pàtria s'hagi estroncat aquella famosa escola jurídica les obres de la qual eren demanades a conèixer a tota Europa per mitjà de les imprentes estrangeres tant com per les de casa mateix.

La Diputació de Barcelona, havent conciència d'aquesta fretura, se n'ha preocupat, subvencionant una publicació especial amb aquest objecte precís. No fa gaires anys, el senyor Lluís Duràn i Ventosa, essent diputat provincial, va tenir la iniciativa de fundar, a despeses de la Corporació provincial, un recull de textos jurídics catalans, amb la qual cosa venia a reproduir un plan que ja havia formulat el séu pare l'insigne patrici Duràn i Bas. La proposció va trobar tot seguit bona acollida de part de la Diputació, la qual va encomanar a en Ramón d'Abadal i Vinyals i a en Ferràn Valls i Taberner la direcció d'una sèrie de volums de «Textos de Dret Català». Els exalumnes dels Estudis Universitaris Catalans ja són coneguts per diferents monografies de caràcter històric-jurídic, publicades després d'haver passat per l'«Ecole des Chartes», per la dels «Hautes Etudes» de París i altres estrangeres, i haver cursat amb els professors més eminents de la Història del Dret.

Els «Textos de Dret Català», es van començar a publicar l'any 1913, amb un volum dels «Usatges de Barcelona», redaccions llatina i catalana, en edició provisional destinada a vulgaritzar el nostre primer Codi i a preparar l'edició definitiva en la qual està treballant En Ramón d'Abadal.

Ara acaba d'aparèixer el segón volum la publicació del qual és ço que em fa escriure aquestes ratlles. Constitueix la primera part d'una sèrie de «Privilegis i ordinacions de les Valls pirenenques», a càrrec d'En Ferràn Valls, i comprèn els relatius a la Vall d'Aràn. S'hi dona a conèixer un bell conjunt ordenat per ordre cronològic, de documents pertocants al Dret d'aquella vall (franqueses, establiments, costums, organització...), principalment durant l'Edat Mitjana, o sigui el temps en el qual el Dret propi de les dites valls té una fisonomia pròpia i la llur organització es va desenrotllant.

L'interès del present diplomatari està no sols en el fet de tractar-se d'una sèrie de documents jurídics generalment inèdits o fins ara mal publicats, més també en la cura que ha tingut l'autor d'anar seleccionant entre les moltes escriptures trobades en l'Arxiu de la Corona d'Aragó i en el General de la Vall d'Aràn, a Viella. En publica 46 de caràcter més general, amb altres 4 com apèndix, a les quals s'hauran d'afegir algunes que hi ha espargides en notes aclaratories o comentaris del diplomatari. Aquest va precedit d'un «Prefaci» on l'autor explica l'objecte i formació de l'obra, i d'una «Introducció» en la qual es fa la historia de la Vall d'Aràn, anotant-se'n d'una manera precisa i clara les seves principals vicissitats històriques, estretament lligades a les de les altres terres catalanes.

Vetaquí com aquest llibre, llevat del séu valor jurídic, interessa la historia catalana en general. I s'ha de remarcar que, sota el punt de mira de la diplomàtica, pot servir de model a les obres de caràcter històric i literari. Hi sopta l'escrupolositat de l'autor en la còpia dels documents, així com la disposició harmònica donada a tot l'aparell bibliogràfic «crític»: indicació de fonts manuscrites i estampades, comentaris al text, variants... Això i l'aspecte general de l'obra amb les seves combinacions de tipus de lletra, cada un dels quals respòn a l'interès respectiu del document, l'enumeració marginal de línies i de paràgraf, etc., és una novetat en publicacions d'aquesta mena.

Val a dir que la imprenta de la Casa de Caritat ha estampat el llibre d'una manera polida i agradable al mirar. Fa goig de veure obres de dret escrites en català i tan bellament editades!

Ramón d'ALÓS.

GLOSARI

AUGURI

Comença l'any 1917, comença el curs dotzau del Glosari, i en l'examen de consciencia de l'hora, sentim—resposta a la Nota de Wilson i altres circumstancies—que la càrrega d'ésser espanyol pesa encara un poc més.

Un famòs periòdic de Saragossa, «Heraldo de Aragón», ha preguntat a alguns homes d'Espanya què cosa desitjaven per son país en l'any que avui començava.

I el Glosador contestava:

«La millor cosa que podrà esdevenir-li a Espanya en l'any 1917—millor que la conquesta d'unes Indies, que sense això tornaríen a perdre's; millor que la revelació d'un Shakespeare, que probablement moriria ofegat en la floc—fòra que tot el poble adquiris el sentit de la Varietat, i, no solament la tolerancia enfront d'ella, mes àdhuc un encès gust per ella. Mes guanys així no són per esperats d'una sola anyada. I gran cosa farem si en la que va a començar obtenim algún avanç en aquell sentit i alguna millora i refinament d'aquest gust.

Així sia.

XENIUS.

Cant per al segon dia de l'any

A Francesc Vaireda.

Entre els dies de l'any que comença,
cantaré el segón dia;
que el primer entre els dies vénia
sensa forma, imprecis de neixença.

El segón; que el primer no fou pas,
entre els dies, comptable;
i servava el calfred del traspàs;
i dins l'ordre no cap, veritable.

El segón; que el primer fou perdut
dins l'espai de l'inici,
E segón, que ja sab la virtut
del bell ritme que mena el seguíd.

El segón, definit i concrot,
impassible i exacte:
com si fos el primer, que s'ha fet
posant fites a ço que era abstracte.

El segón, totjust nat, engrandit
pels que venen darrera.
Despullar; mes, diríem vestit
del prestigi sover que arrenglera,

El segón; que el primer va tot sol,
i el segón continúa.
El primer ni sabía el que vol,
i el segón tots els altres situa.

Entre els dies de l'any que comença,
cantaré el segón dia;
que el segón entre els dies vénia
obeint la más alta creixença.

J. M. LÓPEZ PIÓ.

Polítiques

La Lliga Regionalista a son president

Com ja fa de costumeu, en la diada de Cap d'any, aquest matí la Junta Directiva de la Lliga Regionalista, presidida pel diputat a Corts don Joan Ventosa i Calvell, per absència del vice

FOSFO-GLICO-KOLA-DOMENECH

Les persones que pateixen NEURASTENIA, CLOROSIS, INAPETENCIA, DEBILITAT GENERAL, PALPITACIONS DEL COR i demés malalties nervioses, recobraràn ràpidament la salut perduda amb el FOSFO-GLICO-COLA DOMENECH, que recomanen els metges més eminents. — SE ENTREGA DE FRANC una mostra d'aquest MERAVELLOS TONIC RECONSTITUIENT (amb elegant capsa metal·lica) a les persones que ho sol·licitin de l'autor, DR. B. DOMENECH, — RONDA DE SANT PAU, NUM. 71, FARMACIA. — BARCELONA

president primer don Francesc Cambó, han anat a visitar al sèu president don Rajmon d'Abadal en el sèu xalet d'aprop l'Avinguda del Tibidabo, a felicitar-lo i a desitjar-li un bon any.

No cal dir que el senyor Abadal i sa molt simpática familia els ha rebut amb gran afecte; s'ha conversat sobre la brillant actuació de la nostra representació parlamentaria, regional, provincial i municipal, pronunciant-se paraules d'esperança i de triomf; i abans de pendre comiat el senyor Abadal i la respectable dama mestresa d'aquell casal, tant català per sa forma i per les persones que l'habiten, els ha obsequiat amb dolços i una copa de xampany.

Que per molts anys.

El regionalisme a les Balears

El próxim dijous, dia 4, veurà la llum pública a Ciutat de Mallorca el primer número de «La Veu de Mallorca», publicació, per ara, setmanal, que nota la direcció del nostre fervent amic En Joan Estelrich, defensarà els nostres Ideals, que són els de totes les terres de parla catalana, a les illes Balears.

La sova próxima aparició ha estat rebuda amb gran entusiasmè, el qual desitjem que continúi creixent per veure aviat convertit en diari el nou confrare.

***

A Ciutat de Mallorca es celebrarà amb importants actes la Diada de la Llengua Catalana el pròxim dia 6, i el dia 7 a Llucmajor.

***

«El Bien Público», de Mahó, s'ha ocupat de la passada festa de la llengua que es celebrà amb motiu de la inaugural de la Joventut Valencianista, amb un notable article d'En Joan Estelrich, vanagloriant-se de la representació que la Illa de Menorca tingué en l'acte amb el parlament del nostre company Sr. Ruiz Manent.

* Sembla que el senyor Dato ha donat instruccions als sèus partidaris a Catalunya per les vinentes eleccions de diputats provincials.

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Influencies de les joguines en la educació dels infants

El soci de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, don J. Pujol i Montfort, donà al Centre Excursionista de Catalunya la seva anunciada conferència sobre el tema que encapsala aquestes ratlles.

Parlà el conferenciant de que les joguines influeixen poderosament en el desplegament de les aptituts del nen, demostrant-ho amb l'explicació d'unes quantes experiències. Després d'haver amat exposant un ben notable aplec de observacions, fetes per ell, les resumí, remarcant les conseqüències que porten a la mainada les joguines. Féu ressaltar, com a fi principal de la conferència, la necessitat que els pares es posin d'acord amb els mestres per a triar i donar les joguines a llurs fills a l'objecte que elles serveixin per a desenrotllar la iniciativa i la inventiva dels infants.

Complement de la "Pàgina Artística"

La Sagrada Familia

Informació pública

El tinent d'alcalde senyor Andreu ha fet entrega al senyor alcalde d'una instància subscrita pel president de l'entitat «Les Arts i els Artistes», senyor Canal, concorrent a la informació pública oberta per l'Ajuntament relativa a la conveniència d'autoritzar enterraments a la Cripta del Temple en construcció de la Sagrada Familia, qual instància és del tenor literal següent:

«Excm. señor.

L'entitat «Les Arts i els Artistes» amb motiu de la invitació que s'ha dirigit a les Societats Artístiques d'aquesta ciutat, no sols té l'honor d'informar favorablement el projecte de construir tombes en el Temple de la Sagrada Familia, sinó que reclama l'honor d'haver tingut la iniciativa del projecte, com consta en el núm. 7 del periòdic «Revista Nova» corresponent al dia 23 de maig de 1914, redactat per elements pertanyents a «Les Arts i els Artistes», perquè donat el cas de que aquesta iniciativa s'hagués tingut particularment, la primera vegada que es feu pública fou en l'esmentat periòdic. La consideració que portà «Les Arts i els Artistes» a iniciar el projecte fou la de que en els temps passats quasi tots els grans monuments artístico-religiosos es construïen a base d'enterraments estipendiats, com, sense moure'ns de Catalunya, ho demostren els Monestirs de Poblet, Santes Creus, Ripoll i altres, i que, per conseqüent, en els temps actuals s'havia d'utilitzar els mateixos mitjans i recursos.

La ciutat de Barcelona que, gracies a la munificència particular, té algunes obres construïdes per don Antoni Gaudí, falta col·lectivament a l'apreci que mereix aquest artista incomparable, deixant d'encarregar-li una obra d'arquitectura, perquè les generacions venidores no puguin dir que els contemporanis del senyor Gaudí s'hagin limitat a discutir son estil, sense pagar una obra d'art digna del geni d'aquest home únic, en els temps presents, per ço que a la arquitectura esguarda; permetre, doncs, els enterraments que farien possible la continuació de les obres del Temple de la Sagrada Família, si no fos complir el deure al·ludit d'admiració a En Gaudí, fóra al menys, un mitjà de contribuir a que Barcelona pugués tenir una obra pública d'aquest arquitecte.

L'única raó en contra del permís per a enterrar en el Temple de referència seria evidentment la que atany a la salut pública, però, amb el degut respecte i a pesar de no incumbir a les entitats artístiques el parlar de qüestions sanitaries, ens permetrem dir que tots els arguments que se senyalen per a sostenir que els enterraments de que es tracta podrien perjudicar la salut pública, avui, gràcies als avenços científics no tenen cap valor, perquè, amb els mitjans que es coneixen i practiquen per a evitar les infeccions, un cadàver, higiènicament parlant, és tan inofensiu com qualsevol altra materia tractada amb arreglo a les condicions prescrites per a impedir la invasió microbiana, única causant de les putrefaccions. De manera que, sols es comprèn que els arguments del perill que podrien resultar per a la salut del veinat, es poguessin invocar allà cap els anys 50 o 60, quan la ciencia no havia arribat als procediments moderns, i, en nostres dies invocar aquesta classe d'arguments que podrien servir per a reglamentar les qüestions sanitàries en aquells temps, suposa una ignorancia científica que no existeix entre persones coneixedores de ço que a sanitat es refereix, puix com és sabut, la higiene compta actualment amb mitjans per a fer possible ço que abans d'aquests descubriments científics tingué de ser suprimit i evitat pels reglaments de policia urbana.

Respecte a les raons de caràcter moral que es podrien al·legar, per a impedir la realització del projecte d'enterraments en un edifici del centre de la ciutat, creiem que quedarian desvanescudes per la reflexió dels mateixos que les poden al·legar, puix en el cas de suposar que la proximitat de les tombes podrien infondre terror en l'ànim dels veins i dels vianants que passessin pels carrers immediats, sobretot a altes hores de la nit, queda destruït per la sola consideració de que està perfectament provat per l'experiencia de tots els segles, que els morts no resuciten ni s'alcen de ses tombes.

I, finalment, si s'al·lega la tristesa que podria produir la presencia d'un edifici que amb les seves altes torres evoquès constantment la presencia de la mort i de la fi que a tots ens espera, i al mig del carrer recordés lo que mai pot oblidar el que medita sobre la vida humana, direm que aquesta evocació i aquest record serien mòlt llunyans, perquè es presentarien coberts per una capa de sumptuositat i riquesa, i la impressió d'art esborraria de la ment de l'espectador d'aquells fúnebres llocs tota impressió penosa que pugui produir la idea de la mort que ens espera sempre, ja que, pel fet de veure-la rodejada per la sublimitat de l'obra gaudinesca, la figura de la mort es presenta a la imaginació dels ciutadans com quelcom que eleva, reanima i admira.

Esperant, Excm. senyor, que aquest modest informe, inspirat en l'amor profunde i sincer que l'entitat «Les Arts i els Artistes» sent per la prosperitat artística de Barcelona que ha d'acompanyar a les demés manifestacions de nostre renaixement, serà atès per V. E., reiteraint-li aquest assumpte, aprofita la ocasió per a reiterar-li son apreci i consideració més distingida.»

Després de les discussions, ja prou conegudes, que hi ha hagut al Municipi, apropòsit de l'autorització dels enterraments dins del Temple de la Sagrada Família, l'Ajuntament acordà obrir una informació pública, a la qual poden concórrer totes les entitats i particulars, manifestant la conformitat o disconformitat en que es facin els tals enterraments.

S'ha demostrat que la qüestió sanitària retrota pels radicals sense altre objecte que el perjudicar els interessos de l'obra de la pietat catalana, que amb l'autorització d'enterraments rebria grans beneficis, està ben resolta, pel dictamen de la Junta de Sanitat, i que per tal, tots els amics de les glòries artístiques de la ciutat, tots els devots i tots els que sentin la grandesa de Barcelona, poden lliurement acudir sense escrúpols en favor de l'aprovació del permís que se sollicita, i que en altres temples d'Espanya és concedit i usat.

A totes les entitats de caràcter artístic pertoca pendre la paraula principalment. El nostre Círcol de Sant Lluc no hi mancarà sens dubte, i és d'esperar que tampoc hi mancaran les Arts i els Artistes, el «Círculo Artístico» (?), el Foment de les Arts Decoratives, la Societat Arqueològica de Barcelona, el nostre Centre Excursionista, i tantes altres corporacions que poden fer pes en la decisió, donada la seva importància.

Així mateix els particulars poden enviar les seves respostes a la informació pública, les quals han de ser entregades abans del dia 29 del corrent, a Cà la Ciutat.

Cursos de vespre

Introducció a la Historia de l'Art

Tal com diguérem, s'ha organitzat per al corrent mes de gener, el Curs de Vespres que, per iniciativa del Consell de Pedagogia, donarà el nostre company en Joaquim Folch i Torres, fent una introducció a l'estudi de la Història de l'Art.

Les classes començaràn el dimecres 10 de gener, essent les classes alternes, els dilluns, dimecres i divendres, fins al 10 de febrer. L'hora de la classe serà de set a vuit del vespre, en el local del Círcol Artístic de Sant Lluch, Montsió, 4, i passatge de Sant Josep.

El preu de matrícula fixat per aquest curs, és de 5 pessetes per totes les lliçons, podent-se inscriure en el propi Círcol de Sant Lluch des d'avui, en el Consell de Pedagogia, Urgell, 187, i en l'administració de LA VEU DE CATALUNYA. Els matriculats, a l'entregar l'import de la matrícula, ompliran una tarja que se'ls canviarà el dia primer de classe, pel taló de matriculats.

El programa detallat de les lliçons que es donaran és el que segueix:

LLIÇO I.—Justificació d'aquestes lliçons.—El fet de l'obra d'art.—De les diverses manifestacions artístiques. — Irradiació de totes elles d'un mateix principi.—Reducció del nostre estudi a les arts plàstiques.—L'arquitectura; caràcters i manifestació.—L'Escultura; caràcters i manifestació.—La Pintura; caràcters i manifestació.—La imatge i la construcció.

LLIÇO II.—Interès de l'estudi de la Història de l'Art dins les ciències històriques.—Coneixements auxiliars de la Història de l'Art.—Relació d'ells amb l'obra d'art per explicar les causes de les diversitats artístiques.

LLIÇO III.—El fet de les diversitats artístiques: a) geogràfiques; b) cronològiques. Causes d'aquestes diversitats.—Estudi de les causes: a) naturals; b) humanes; c) culturals.—Llur acció en l'obra d'art: a) en el monument; b) en l'escultura; c) en la pintura.

LLIÇO IV.—Estudi de l'actuació de aquests elements damunt l'obra d'art, en els exemples històrics.—El centre creador.—El tipus creat.—Transmissió de la fórmula.—Mitjans d'aquesta transmissió.—Invasions. Religió, Comerç, Pelegrinatges.—Influència i imitació.—Imitació i adaptació.

LLIÇO V.—La fórmula al través dels diversos mitjans naturals, humans i culturals.—Anorreament de fórmules artístiques noves per l'adaptació.—Irradiació de les noves fórmules.—Encadenament de la Història de l'Art.

LLIÇO VI.—Les fórmules fonamentals en la història de l'Arquitectura.—Llur origen geogràfic.—La lluida.—La Cúpola.—La teulada a vessant aguda.—Solució artística d'aquests tres tipus naturals.—El temple grec.—La Basílica oriental.—La Catedral gòtica.

LLIÇO VI.—Irradiació d'aquestes formes i conseqüències del sèu pas a través d'altres mitjans geogràfics, humans i culturals.—El sistema de llindar a Roma i a l'Orient.—El sistema de cúpula al migdia i als països del nord.—El gòtic als països del migdia.

LLIÇO VIII.—Les grans fórmules pictòriques i escultòriques de la Història.—Els tipus orientals antics.—Els tipus greco-romans.—Els tipus orientals de l'Edat Mitjana.—Llur expansió als pobles d'occident.—La fórmula occidental romànica.—El tipus gòtic.—El tipus italià a l'inici del Renaixement.—El tipus del Renaixement classicista.

LLIÇO IX.—Estratificacions arqueològiques i culturals.—Formació de les civilitzacions artístiques.—Preponderància de les causes naturals d'influència artística, en els tipus arquitectònics produits per les diverses civilitzacions.—Influència de les fórmules arquitectòniques en la pintura i l'escultura de l'Edat Mitjana, com a causa de les diversitats en aquestes arts.

LLIÇO X.—Comprovació dels fets exposats en la lliçó anterior.—L'art oriental a l'Edat Mitjana.—La reacció contra l'hellenisme.—Preponderància de l'Orient en l'art Bizantí.—Triomf de les formes derivades de les causes geogràfiques en l'art bizantí.—L'Art romànic.—Tradicions i fórmules que concórren en la seva formació.—Els diversos tipus romànics.—Persistència en ells de les formes imposades per la geografia.—L'art gòtic, i la persistència de les formes horitzontals derivades de la geografia en els països del migdia.

LLIÇO XI.—Distincions extretes de les lliçons precedents.—Art natural i Art importat.—Pobles creadors i pobles invadits.—Imitació i adaptació.—Distincions artístiques per adaptació i per deformació.—Categories de valors artístics.

LLIÇO XII.—El Renaixement.—Origen humà de les formes del Renaixement.—L'esperit sobre la natura.—La abstracció sobre la realitat.—Preponderància de les arts d'imitació com a conseqüencia de la preponderància de l'esperit sobre la matèria.—Les escoles geogràfiques i racials substituïdes per les escoles personals.

LLIÇO XIII.—Comparança entre l'art migeval i l'art del Renaixement.—Les escoles racials gòtiques i les escoles personals renaixementistes.—Els artistes anònims i els noms d'artistes.—Les estatues anònimes i les estatues individualitzades.—Les verges gòtiques i les individualitats escultòriques de Donatello.

LLIÇO XIV.—El geni en la Història de l'Art.—Nicolo d'Apulia i Giotto.—Donatello i Leonardo.—Rafael i Miquel Angel.—Membrig, Hallien i Duver.—Van Dyk i Rembrand.—Velàzquez i El Greco.—Els mestres a la França del segle XVIII.—Goya.—L'Acadèmia com a intent de socialització del producte genial.

El conflicte europeu

(PER TELEFON)

Una circular

Madrid, 31, 9'15 nit.

La «Gaceta» publica la següent circular de la Fiscalia del Tribunal Suprem:

«Hecha pública la propuesta de paz por un grupo de naciones beligerantes, deber de todos es procurar que ni los ánimos se enconen más ni las pasiones se exacerben, y sentimientos de humanidad nos imponen que cada uno dentro de su esfera de acción coadyuve a facilitar el universal deseo de ver la paz restablecida en el mundo.

La prensa periódica, que tanto puede hacer en beneficio de esse anhelo, estoy seguro de que contribuirá con su influencia a suavizar rencores y a hacer que se olviden agravios y se concilien intereses, para realizar esta misión tan altruista; y hasta tal punto estoy persuadido de que la prensa en general corresponderá a cuanto de ella hay derecho a esperar en estas solemnes circunstancias, que he dudado de si sería oportuno dirigir instrucciones al Ministerio Fiscal con este motivo; pero como entra en los cálculos de lo posible que pueda llegar a existir alguna excepción y ante el grave daño que ello pudiera significar, creo un deber mio inexcusable llamar la atención de V. S., encareciéndole el mayor celo en el examen de la prensa periódica, por si, aunque como ya he dicho no lo espero, apareciese en ella alguna extralimitación en la materia a que vengo refiriéndome y pueda ser prontamente reprimida.

No castiga nuestra legislación penal las injurias a las naciones o a los ejércitos extrangeros, sin que jamás en las épocas normales, para las que se escribió el Código, se haya echado de menos precepto alguno a ello encaminado, y considera tan solo como delito la calumnia o injuria a soberanos o principes de naciones amigas, a los agentes diplomáticos de las mismas y a los extrangeros con carácter público en los que concurran las circunstancias que el Código determina.

Aplicada esta disposición, que en virtud de la R. O., de 2 de agosto de 1914 puede hacerse ahora sin excitación especial del Gobierno con la escrupulosidad que exigen las actuales circunstancias, ocurrirá a veces que la injuria, a una nación o a su ejército llevará envuelta la injuria a su soberano, que asume la representación del Estado, y cuando esto ocurra, cuando dentro de las reglas de la sana crítica entiende V. S., según las circunstancias del caso, que proceda calificar el hecho de injuria a un soberano extranjero, lo hará así desde luego, procediendo a ello con el mayor celo.

En algunos de los casos en que no corresponda la calificación anterior podrá perseguirse la extralimitación como constitutiva de la falta prevista en el número 3.º del artículo 584 del Código penal, pues no es necesario indicar siquiera el daño que al Estado pueda seguirsele por tratar en la prensa en forma inconveniente los asuntos de la guerra.

Por último, en aquellos casos en que no estime V. S. acertada ninguna de las calificaciones anteriores y haya ofensa para las naciones beligerantes o para sus ejércitos, consultará el caso con esta superioridad, con remisión de los antecedentes necesarios para formar juicio.

De su reconocido celo espero que se atendrá a las anteriores instrucciones dándome noticia de aquellas denuncias de prensa que haga y acompañando siempre un ejemplar del periódico denunciado.

Igualmente se servirá acusarme recibo de la presente Circular.

Dios guarde, etc.

Madrid, 30 de diciembre de 1916.—Avelino Montoro Ríos y Villegas.»

L'acció submarina

Madrid, 31, 10'30 nit.

Ferrol.—Per notícies de Vivero se sab que un submarí alemany enfonsà el vapor danès «Danmemark», salvant-se els tripulants.

Avui arribaràn aquests al Ferrol.

També han arribat al Ferrol els tripulants del vapor noruec «Dtys» que fou enfonsat per un submarí alemany que es quedà presoner al capità del vapor.

Diuen aquests tripulants que el mateix sumergible tirà a fons un altre vapor anglès el nom del qual es desconeix.

Espanyol detingut

Madrid, 1, 12'30 matinada.

Santander. — Venia circulant ja fa dies la notícia de que un marí, fill d'aquesta ciutat, anomenat Marius Fernàndez, oficial del vapor «Españoletos», anclat al port de Liverpool, havia estat detingut per les autoritats angleses.

Avui s'ha sabut per un amic del citat oficial, que aquest fou detingut amb altres companys, als quals se'ls posà en llibertat, essent conduit a Londres, sense que's sospiti la causa, en qualitat de presoner.

La detenció s'efectuà de la manera següent:

El «Españoletos» es trobava anclat al port citat quan pujaren a bord uns policies, els quals manifestaren que la prohibició de saltar a terra els tripulants espanyols, no regiria aquella vegada per trobar-se a Liverpool un alt funcionari de policia al Londres, que no tenia inconvenient en donar permís.

Aprofitant aquesta conjuntura alguns mariners saltaren a terra, figurant entre ells en Marius Fernàndez.

Apenes havien posat el peu en terra foren tots detinguts i conduits a la comisaría, on els fou recullida la documentació, examinant-los els papers un per un.

Mentres efectuaven l'examen observaren els mariners que en Marius havia desaparegut; preguntaren per ell i els contestaren que estava en altra habitació immediata.

L'altre dia s'enteraren de que en Marius Fernàndez havia estat traslladat a Londres, sense haver sabut res més d'ell.

Els altres mariners, que acompanyaven a en Marius, foren posats en llibertat.

Diuen els que han relatat aquest fet que res han tornar a saber del jove marier, amb tot i els mitjans posats per a averiguar-ho.

Es de sospitar que en Marius haurà estat víctima d'alguna delació feta, com a freqüent en els països bel·ligerants, on qualsevol estranger sembla un espia.

La nota d'Espanya. - La impressió que ha causat.

Madrid, 1, 10 matí.

Oficiosament diu un periòdic que el Govern tingué durant el dia d'ahir telegrames dels nostres representants en les nacions neutrals i bel·ligerants, i en tots ells es dóna compte de la impressió que ha causat la nota d'Espanya contestant a la dels Estats Units.

Mereix consignar-se una impressió mòlt interessant: mentres a Espanya periòdics germanòfils acullen desfavorablement la nota espanyola, als països bel·ligerants, si hem d'atendre'ns als informes dels nostres embaixadors, s'ha apreciat com una prova de la perfecta neutralitat que Espanya observa, sense que en ella hagi vist ningú indici tendenciós en cap sentit.

Vaixell averiat

Càdiz. — El vapor anglès «Landaro», de 6.000 tonelades, entrà amb grans averies.

Es diu que al sortir de Gibraltar topà amb un altre vaixell.

El preu del pà a Valencia

València. — L'alcalde ha celebrat una conferència amb els regidors acordant incautar-se dels forns, si, com està anunciat, els flequers apugen el preu del pa.

Se'ls ha participat que la Junta de Subsistències ha fixat el preu de la farina a 48 pessetes, lo qual permet sostenir l'actual preu.

(PER TELEGRAF)

D'origen francès

La nota dels al·liats

Carnarvon, 31, a les 0'30.—La contesta a la nota d'Alemanya fou enviada des de París el dia 30 de desembre i redactada en francès.

La nota diu que els Governs de Rusia, França, Gran Bretanya, Italia, Japó, Serbia, Bèlgica, Montenegro, Romania i Portugal, que s'havien unit per a defensar la llibertat dels pobles, han decidit contestar col·lectivament a les proposicions de pau que els foren entregades a prec dels Governs enemics. Però abans de contestar, les potències al·liades han de rebutjar dues afirmacions que la nota alemanya tracta de tirar damunt dels al·liats, i són la responsabilitat de la guerra i la victòria de les potències centrals. No poden admetre aquestes dugues asercions, doblement incorrectes, que ja bastarien per si soles per a fer estèrils tots els intents de negociació.

La nota observa que els al·liats porten 30 mesos d'una guerra que volgueren evitar per tots els mitjans.

Han demostrat per les seves accions sa devoció a la pau i avui tenen els mateixos sentiments que en 1914. Després de la violació dels sèus compromisos, no és sobre la paraula d'Alemanya sobre la qual es pot basar la pau que trencà. La suggestió per entaular negociacions de pau sense indicar condicions, no és una oferta de pau. Té aquesta anomenada proposició que carèix de substància i de precisió, circulada pel Govern alemany, tot l'aspecte d'una maniobra de guerra. Està basada en una concepció errònia de la lluita en el passat, en el present i en el pervenir. Pel demés, els al·liats rebutgen les allegacions i dades que la nota alemanya cita com a prova.

La guerra va ser desitjada, provocada i declarada per Alemanya i Austria-Hongria. A La Haya fou el delegat alemany qui rebutjà totes les proposicions referent al desarmament. Pel juliol de 1914 fou Aústria-Hongria qui, després d'enviar un ultimatum sense precedents a Sèrbia, declarà la guerra a aquest país malgrat haver obtingut immediata satisfacció. Les Potències centrals repel·liren després tots els intents fets pels al·liats per assegurar una pacífica solució.

La oferta de la Gran Bretanya d'una conferència, la proposició de França de una comissió internacional, la sol·licitut del Czar per a un arbitratge, l'acord realitzat entre Rússia i Aústria-Hongria han quedat sense acceptació o sense contesta per part d'Alemanya. Bèlgica va ser invadida per un Imperi que garantitzà la seva neutralitat i que després declarà que els tractats eren trossos de paper i que la necessitat no reconeix llei. Les actuals anomenades ofertes estàn basades sobre el mapa de guerra que reflexa sols superficialment i de una manera temporal l'aspecte de la situació i no la veritable força dels adversaris.

La pau concedida sobre aquesta situació, seria sols en profit de l'agressor, qui, havent calculat guanyar la guerra en dos mesos, s'adona després de dos anys que no guanyarà mai. Demés, els danys i sofriments causats per la declaració de guerra d'Alemanya als Estats bel·ligerants i neutrals, exigeixen restitució, reparació i garanties.

Acaba la nota declarant que el propòsit de les proposicions d'Alemanya és apaivagar la opinió a Alemanya gravement agitada per les seves pèrdues i dificultats econòmiques i, a més, per a sustraure's a les seves crisis [illegible] les deportacions, el treball i les violacions de neutralitat.

Per últim diu la nota que els Governs al·liats, conscients de la gravetat, però també dels sèus deures i del sèu honor, rebotgen, en perfecta unió amb els sèus pobles, les tan poc sinceres proposicions dels sèus enemics.

Afirmen una vegada més, que la pau no és possible sense que abans no s'asseguri la reparació dels drets i llibertats violades, reconèixer els principis de nacionalitats i la lliure existència dels petits Estats i fins que siguin abolides definitivament les castes que tant temps amenassapen les nacions, ço que és l'única i efectiva garantia del món.

Això és solament un extracte de la nota.

Notes de Portugal

Lisboa, 31, 10'49 matí. — S'ha decretat la reducció de la il·luminació pública i particular.

Les botigues es tancaran a les set del vespre i els restaurants a les onze de la nit.

El servei de tramvies acabarà a les 12'30 de la matinada.

L'hora legal s'avança 60 minuts dies del primer de març al 31 d'octubre.

Es prohibeix l'exportació d'oli d'oliva.

També es prohibeix la venda de carn fresca un dia a la setmana.—Havas.

Lisboa, 31, 10'55 matí. — Demà es celebrarà una manifestació organitzada pel Comitè de propaganda política, repartint-se un manifest a favor de la guerra, del compliment dels compromisos contrets per Portugal.

Una comissió de manifestants visitarà al president de la República, per a expressar-li el desig dels portuguesos de [illegible] fongui amb la causa comú dels al·liats contra Alemanya.—Havas.

Al Parlament francès

París, 31, 2'25 tarda. — Al Senat ha acabat la sessió aquest matí, per a vorar el projecte relatiu al correu de les terres abandonades.

Seguidament s'han sospès les sessions fins al 9 de gener.—Havas.

París, 31, 5'25 tarda. — La Cambra de diputats ha sospès les sessions sine die, deixant al president la cura de convocar-la. — Havas.

Canvi de telegrames

París, 31, 5'25 tarda. — El Rei d'Italia ha telegrafiat a M. Poincaré, amb motiu del Cap d'any, fent vots per la prosperitat de França i l'èxit del sèu valent exèrcit.

M. Poincaré li ha contestat donant-li les gràcies, i fent iguals vots per Italia i l'exèrcit italià.

La victòria—afegeix—que l'any nou ens assegurarà, amb els nostres fidels al·liats, refermarà la intimitat franco-italiana.—Havas.

Els grecs a París

París, 31, 5'45 tarda. — El senyor Calomanos, conseller de la Legació de Grècia a París, diplomatic, és nomenat representant del Govern de Salònica a Petrograd.

—Aquest matí ha ocorregut un nou incident a la iglèsia ortodoxa grega. A l'acabar el servei religiós, els concurrents han aclamat a en Venizelos i el Govern provisional. S'han pronunciat entusiastes discursos.

El príncep Jordi, que havia assistit a la funció religiosa, ha abandonat el templo abans de la manifestació. — Havas.

Noticies oficials russes

París, 31, 8'38 nit. — Petrograd. — Comunicat oficial:

A la vall de Susita hem repetit atacs òbstinats.

A les valls de Poffany i Olzu hem retrocedit cap a noves posicions. Hem fet caure un avió.

A la frontera de Moldàvia, els atacs romanesos es desenrotllen feliçment.

A la vall de Susita, els romanesos han rebutjat l'enemic, fent nombrosos presoners. A la vall de Putna, els romanesos s'han vist obligats a abandonar les seves posicions. — Havas.

Les operacions a França i Bèlgica

París, 31, 3'15 tarda. — Comunicat francès de les tres de la tarda:

«Al S. del Soma, un cop de mà contra una petita posició avançada alemanya del S. de Chilly ens ha permès fer alguns presoners.

Nit tranquila en el restant del front.» —Havas.

París, 31, 11'20 nit. — Comunicat francès de les onze de la nit:

Cap fet important durant la jornada.

Durant l'any 1916, les tropes franceses, repetint l'atac de l'enemic contra la fortalesa de Verdun i fent-lo recular a les dugues bandes del Soma, han fet 78.500 presoners alemanys.»

—Comunicat belga del 31:

«Durant el dia, activitat recíproca d'artilleria, amb intermitències, al sector de Dixmude i cap a Steenstraete.»

—Comunicat britànic del 31, a les 9'20 nit:

«Avui la nostra artilleria ha bombejat amb èxit les línies alemanyes del SE. de Trasloy i ha fet explotar un dipòsit de municions.

L'artilleria enemiga ha estat més activa que de costum a la regió de Martinpuich.

Res més a senyalar, fora dels combats d'artilleria habituals.» — Havas.

(PER MARCONIGRAMA)

D'origen alemany

Comunicat alemany

Koenigswusterhausen, 31, 6 tarda.

Front francès.—Exèrcits del príncep hereu Ruperto de Baviera: Al S. del canal de la Basee, en ambdós costats del Soma i al N. E. de Reims, regnà a intervals considerable activitat d'artilleria.

A la vora S. de l'Ancre els nostres canons de llarg alcanç feren explotar alguns dipòsits de municions.

Orient.—Front rus. Exèrcit del príncep Leopold de Baviera: Al S. de Jakobstadt, augmentà l'activitat de l'artilleria.

Front romanès.—Als monts de la frontera de Moldavia, els combats es desenrotllaren favorablement per a les nostres tropes, les quals, al N. de la vall Uz, desallotjaren als russos de l'altura Solkusuz i s'hi mantingueren contra repetits i forts contra-atacs russos. Férem presoners un oficial i 80 soldats.

En ambdós costats de la vall d'Oltoz les tropes austro-alemanyes ocuparen varies posicions romanoises i russes.

Prop de Norkju, a la vall de Zabala, les nostres tropes segueixen avançant.

Exèrcit del general von Mackensen: Les tropes al comandament dels generals von Norgen i Nuehne, trobaren considerable resistència al N. i E. de Rimnicu-Sarat, particularment a la vora de les muntanyes. No obstant, per un enèrgic atac, conseguiren els nostres soldats penetrar a les posicions enemigues i rebutjar una sèrie de forts contra atacs.

També a la plana entre Rimnicu-Sarat i el Buzeu, en violents lluites guanyàrem terreny.

L'exèrcit del Danubi s'aprop a la línia fortificada de Gurguis-Senear, a l'O. i S. O. de Braila. A la Dobrudja les tropes búlgares feren progressos prop de Macin.

Front macedònic.—Al Struma les patrulles búlgares i tropes realitzaren amb èxit algunes accions.

¡ESTOMAC!

L'acidesa, xafogor després dels àpets, cansanci i pesadesa d'estòmac, digestions lentes i difícils, es curen radicalment amb els

COMPRIMITS

Escobar Lopez

(Demanil's en Farmacies i Centres d'Especifics)

Nota de Noruega

Viena, 31, 10'30 nit.

S'ha rebut la nota de Noruega, el text de la qual és idèntic al de les notes de Suecia i Dinamarca.

La continuació de la guerra

Viena, 31, 10'45 nit.

El «Freiendenblatt» man festa que encara no s'ha rebut cap contesta a les proposicions de pau, però l'ordre del dia publicada pel Tzar i dirigida al sèu exèrcit i marina, indica clarament la opinió que encara persisteix en el camp enemic.

Hem, per tant, d'estar preparats a continuar la guerra que ens ha estat imposada, fins que nostres enemics es vegin precisats a reconèixer que inventen una cosa imposible.

Desitgem que l'any nou ens porti a tots la pau, però estem fermament decidits a prosseguir la lluita si nostres enemics no volen desistir dels sèus propòsits d'aniquilament.

Comunicat austriac

Viena, 31, 11 nit.

Comunicat oficial.—Romania.—Exèrcit del general Mackensen: L'enemic retrocedeix pas a pas a la línia Braila-Foosani

Mentre que ja ahir es retirava a l'est del riu Buzeu, a l'oest del dit riu i al nord del Rimnicul, ofereix encara viva resistència, la qual ha estat vencuda en alguns punts durant les lluites d'avui.

Comunicat alemany de la nit

Königswurstenhausen, 31, 11'15 nit.—Tant al front occidental com a l'oriental, regnà relativa calma.

Romania.—Rebutjàrem als russos fins el cap del pont de Braila, progressant nostre atac contra el mateix.

A la Dobrudja conquerírem alguns punts d'apoi russos a l'est de Macin.

Qüestions obreres

La societat d'obrers boters acordà, en sa reunió darrera, censurar la conducta dels sèus companys de Reus, per haver-se entrevistat amb un patró sense demanar abans permís a la junta de la societat.

—

Els carreters es reuniren per a tractar de implantar la setmanada única de 30 pessetes i acordaren nomenar una comissió que dictamini i resolgui tots els detalls precisos de lo que es cobra en les diferents cases, a qual efecte es celebrarà una altra reunió el dijous pròxim.

—

El dimecres hi haurà al Centre Obrer del carrer dels Mercaders una reunió de delegats de societats obreres, per a tractar de la vaga de la casa Asland de la Pobla de Lillet.

El Comitè Regional del Treball procura «inflar» aquesta vaga i pendre-la com un altre motiu per seguir fomentant agitacions.

El cap d'any

Amb bon temps hem començat el 1917; la festa de la Circumcisió del Senyor, ha estat com totes les diades tradicionals de Barcelona.

Als temples s'ha commemorat l'entrada d'any nou, amb la solemnitat degudа, oficiant a la Catedral el canonge doctor Brugueras.

En les pastisseries també s'ha notat moviment i les felicitacions entre els vianants eren a desdir.

Que l'any 1917 sigui pròdig en ben auranoes per Catalunya, és el que de manem a l'Omnipotent.

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Avui, dilluns, 1 de gener de 1917. Nit, 34 d'abonament i propietat: «Aida», per les senyoretes Jullian i Camozzi i els senyors Perfilo, Bonini i Riccori.

Palau de la Música Catalana

El diumenge, 7 de gener, a dos quarts de cinc de la tarda,

III CONCERT HISTORIC
AMB MOTIU DE SA VINTICINQUENA
per l'ORFEÓ CATALÀ

Localitats: A l'Administració del Palau, de cinc a set de la tarda. Condicions especials per als socis de l'Orfeó.

TEATRE CATALÀ **Romea**

Companyia RICARD PUGA

Avui, nit, a dos quarts de deu: «El asno de Buridán» i «Crispín y su compadre».

TIVOLI

Avui, dilluns, 1 de gener de 1917. Nit, a dos quarts de deu: Primer: «Las Golondrinas», per G. Romero. Segón: «Seraffa el Pintureros». Entrada, 60 cèntims.

NOVETATS Companyia cómico dramática F. MORANO

Avui, nit, a dos quarts de deu: Reestrena del drama en quatre actes

EL MÍSTICO

gran creació d'En Morano. — Demà: 32.ª a Gran Moda: «El místico», gran creació d'En Morano.

ELDORADO

(EMPRESA BOHEMIA)

Companyia de comèdia de PEP PORTES. — Avui nit a dos quarts de 10. A petició del públic representació extraordinària de la famosa obra històrica en un pròleg i tres actes «La Corte de Napoleón». Exit grandiós, luxosa presentació, conjunt admirable, triomf indiscutible de JULITA DELGADO. — Demà, dimarts, tarda: «LA CORTE DE NAPOLEÓN». Nit: «EL LIBRE CAMBIO».

Gran Teatre Principal. - Gracia

Direcció: Carlos Mestres.—Avui, nit, a un quart de deu:

Los dos pilletes

TEATRE NOU

Demà, dimarts, tarda, a les cinc, doble: 20 cèntims. Vermouth Consol Bailló. Primer: El duo de la africana

per C. Baillo. Matí: Reprise **La fiesta de San Anton**
per C. Baillo. Nit, a dos quarts de deu. Primer: Exit de broma **De maniobras.**
Segón: Exit grandiós, tres actes **El abanico de la Pompadour**
grandiós vano vivent, formosa serenada i deliciosa lliçó dels petons. Per al dimecres, tarda, a les cinc: Reprise de «La Generala».

GRAN TEATRE ESPANYOL
Companyia ELENA JORDI
Avui, 1 de gener de 1917. Nit, a dos quarts de deu: «El cosinet» i darreres representacions de «La Tieta» i «El Castello maledetto». — Demà, nit, «El contrapès». — El dijous: Estrena de «El trenca-cors». — Es despatxa a compaduría.

Gran Saló Excelsior
Corts, 544, xamfrá Villarroel
Companyia de sarsuela i opereta LLUIS CALVO i mestre JAUME SERRA. — Avui, dilluns, dia primer de gener de 1917. Nit, a dos quarts de deu: Primer: «El Rey del valor». Segón: «Musset-ta». Tercer: «Carceleras». Es despatxa a compta-duría sens augment de preus.

DIORAMA
Avui, dilluns, nit, augment de pel·lícules, novetats notables: «FLORA LA MODEL», 1.000 metres, Pathé. «EL GUANYADOR DEL GRAN DERBY», Nordisk, 1.000 metres. «EL CAPITA NEGRE», colossal pel·lícula de 1.500 metres. «UN ESTADANT AGRADABLE», «PIF-PAF, CIRABOTES». «REVISTA PATHÉ», «GUERRA EUROPEA». — Demà, dimarts, noves estrenes: «LA PAPELLONA D'OR», «L'IMPORTU GUANYA A L'AVAR».

Saló Catalunya
Gran Cine de moda
Avui, nit, gran aconteciment artístic: Estrena de la grandiosa i magistral pel·lícula
Himne a la vida
2.000 metres, exclusiva del Saló Catalunya; obra mestre de la cinematografia; veritable filigrana d'art, essent la protagonista Bianca Stagno, filla del gran tenor Stagno, que tants aplaudiments obtingué en el nostre primer coliseu. Bianca Stagno serà una glòria per a la cinematografia, car en la primera pel·lícula ha demostrat meravelloses qualitats per a l'art mímic que li donaran nom i una gloriosa carrera. — Preus corrents.

GRAN SALÓ CINE DORÉ
Demà, dimarts, grandioses sessions, tarda i nit, amb un formós programa de cine i 4 grandioses atraccions, 4, com són els Oliveldas, notabilíssims saltadors, Fred and Merys, originals ciclistes, únics en son genre, Trio Bailey, amb al seva extraordinaria combinació d'acròbates equilibristes. Ovacions a dojo a la més atractivola de nostres cançonetistes
Carme Flores Carme Flores
Exit franc del séu original i nou repertori.
Es despatxen localitats a les taquilles d'aquest Saló, des de les onze del matí, sense augment de preus.

PALACE CINE
(EMPRESA BOHEMIA)
SALO ELEGANT I DISTINGIT. — Avui, nit, espléndides sessions. — Demà, dimarts: Reaparició de MAX LINDER, amb la pel·lícula «MAX LINDER, víctima de la mà que apreta».

NOTICIES
DE BARCELONA

SANTS DEL DIA: Avui, 1 de gener de 1917. La Circumcisió del Senyor; Sant Concordi, m. [I. B.) — Sants de demà: El Santíssim Nom de Jesús; Sant Seridió, b. — Quaranta Hores: Avui, a la Catedral. — Demà: A la mateixa iglesia. Hores d'exposició: De dos quarts de vuit del matí a dos quarts de sis de la tarda. — Cort de Maria: Avui, Nostra Dona de la Mercè, a la seva iglesia, privilegiada, o al Pi. — Demà: Nostra Dona dels Angels, a la seva iglesia. — La missa d'avui: La Circumcisió del Senyor, color blanc. — La de demà: El Santíssim Nom de Jesús, color blanc. — Adoració Nocturna: Avui, torn de Nostra Dona de la Mercè. — Demà: Torn de la Immaculada Concepció.

OBSERVATORI METEOROLOGIC DE LA UNIVERSITAT. — Director: F. Alcobé. — Dia 1 de gener. Hores d'observació: A les vuit matí i a les quatre de la tarda. — Barómetre 0º nivell del mar: 772'58; 770'32. — Temperatura a l'ombra: 12'5; 15'1. — Direció del vent: NE.; NO. — Humitat relativa: 72; 50. — Estat del cel: Nuvolós; serè. — Núvols: C. K., o'3; C., o'1. — En les vintiquatre hores: Temperatures. Màxima: Sol, 24'1; ombra, 17'1. Mínima: Ombra, 8'2; reflector, 6'3. — Velocitat del vent: 470 kilòmetres. — Aigua evaporada en mm., 4'28.

OBSERVATORI DEL MONTSERRAT (Monestir). — Dia 30 desembre: Barómetre 0º a les vuit del matí: 705'4; temperatura mínima a l'ombra: 1'4; mínima a o'10 m. de terra, o'0; mínima a terra, o'0; humitat relativa (percentatge), 57; tensi del vapor d'aigua, 4'59; direcció del vent, Nord.
Temps esplèndid. — D. Caballé, benedictí.

Dos individus de 28 i 47 anys, jornalers, veins del Poble Nou, que s'havien despedit de l'any bevent copiosament, i no per cert aigua de la font, han saludat l'entrada de l'any nou batent-se furiosament al carrer de Fernando Póo, resultant tots dos lesionats i oblipgats a anar al dispensari.

VAIXELLES J. Llorens, Rblc. Flor 30.
—Les botelles de l'aigua mineral natural
Vichy Català
porten tots els distintius amb el nom de la Societat Anònima Vichy Català.

A l'encreuament dels carrers del Dos de Maig i Vallencia, l'auto 649, ha atropellat aquest matí a Josep Galimany, de 13 anys, habitant Provença, 514, causant-li contusions al dit i al peu esquerre, que no semblen oferir gravetat.

Ha estat curat per un metge particular.

L'auto ha continuat amb la major indiferencia sa cursa desenfrenada.

-REIS Albes, Bonets, Sotanes, Casulles, Capes i tota classe d'ornaments en miniatura.
Es prenen encàrrecs per a confeccionar-los a mida.
EL ARTE CATÓLICO. - Bisbe, 2
—**MATERIAL MONTESORI, Llibres per a nens i joguines de fusta.-CASA REIG. Rambla de Catalunya, 23.**

A l'Ateneu Barcelonès, el professor don Alfred Nadal, el qual ha residit uns 23 anys en capitals alemanyes, desempenyant allí càrrec oficial, obre dues de demà, un curs d'alemany.

El mètode adoptat pel dit professor, és especialment a propòsit per a facilitar l'ensenyança d'aquell idioma als espanyols.

A la secretaria de l'Ateneu, Canuda, 6, poden inscriure's, els socis, així com els que no ho siguin, per aquest curs, que es donarà els dimarts, dijous i dissabtes, d'un quart de nou a un quart de dèu de la nit.

— Els cafès LA PORTORRIQUEÑA són els més fins i aromàtics. Bonsuccés, 3.
Contra el fret, Salamandra i
Xacolata Bonasort

A les sis del matí un municipal s'ha vist precisat a detenir un minyó andalús que movia escàndol al carrer d'en Roca, sense voler atendre les intimacions que li feien per a que callés.

Conduit a la delegació, ha adoptat un aire de pròcer ofès, ha dirigit greus amenaces i ha declarat dir-se Avelí Prado, resultant després que era un nom fals, i que en realitat es diu Xavier Núñez de Prado, de 28 anys.

— REIS. Platería *El Regulador*, Rambla de les Flors, núm. 37.

JOGUINES La casa més barata de Barcelona, Boqueria, 2.

L'Aplec Escolar de la Societat de Ciències Naturals, de Barcelona, «Club Muntanyenc», celebrarà la Junta general ordinaria, demà, dimarts, a dos quarts de sis de la tarda.

— Quan l'anemia i clorosi van acompanyades de dispepsia, es curen amb l'Elixir Estomacal de Saiz de Carlos perquè augmenta la gana, auxilia l'acció digestiva, el malalt menja més, pateix millor i hi ha major assimilació i nodrició completa, essent, a més, reconstituient i tònic.

-REIS Jesusets d'adoració de rostres inspiradíssims. El millor regal de Reis. Exposició permanent.
EL ARTE CATÓLICO - Bisbe, 2.

CARNE LIQUIDA
del Dr. Valdés García de Montevideo
— ES EL MEJOR —
ALIMENTO TÓNICO-RECONSTITUYENTE
para ANEMIA, TISIS, CONVALECENCIAS etc.

Demà, dimarts, a les sis de la tarda, al Foment del Treball Nacional es reunirà la Junta d'admissió de socis de l'Associació de la Premsa diària de Barcelona.

—REIS. Rellotgería *El Regulador*, Carme, 1
— REIS. Joieria *El Regulador*, Rambla de les Flors, núm. 37..

Per acord pres en Junta general, ha quedat constituïda la de Govern de l'Acadèmia Científico-Mercantil en la forma següent: Francesc Pastor Noé, president; Manuel Blasco Fernàndez, vicepresident; Antoni Torras Farriols, comptador; Ramón Delgar Ventosa, tresorer; Enric Mir i Rosell, bibliotecari; Francesc Santigosa Martí, conservador; Rossendo Alvarez Arbiol, secretari; Joan Oller Vallès, vicesecretari; Just Gatius Duràn, Bartomeu Salvador Vallès, Carles Molist Carbó i Manuel Claret Calvó, presidents de les seccions primera, segona, tercera i quarta respectivament.

-REIS Calzes, Custodies, Canalobres, Sacres i tota classe de Orfebreria en miniatura per a obsequiar els Nens.
EL ARTE CATÓLICO. - Bisbe, 2

El dia 4 del pròxim gener es posarà a la venda el tercer número de la revista catalana «Ofrena», amb el següent sumari:

«Natura plàcida», per Jaume Maurici. — «Les amors de Gargalou», per Francesc Serrats. — «Joàn Alcover. — «A J. M. López-Picó», per Joàn Alcover. — «De «La niña gorda», per Santiago Rusiñol. — «Cançó d'un dematí d'hivern», per Marià Manent i Cisa. — «J. M. López-Picó», por J. Farràn i Mayoral. — De «Cants i allegories», per J. M. López-Picó. — «Ramón Ramón i Vidales». — «Paraules a l'esposa», per J. Duró i Gili. — «Els pobles: Bagur, la vila blanca i alta», per Josep Pla. — «L'odorant present», per Carles Magrinà. — «Breviari», per D'Armand. — «Opinions: «El desamor a les monografies», per Miquel Sitges i Comas. — «Rossellonesos: Anyoré», per Carles Grandó. — «Parlem de música», per Modest Roca. — Llibres: «Poemes i llegendes de R. Rivera Llovet», per Ramón de Curell. — «Petites odes del convent», de Pau Casals i Bové», per J. Capdevila Rovira. — «Tasques socials», de D. Monserdà de Macià», per J. M. Millàs. — Còrcira.»

El folletó contindrà 24 planes de la «Antologia de poetes catalans contemporanis» i de la comèdia d'Armand Carabén «Jugar a nines».

- PARAIGÜES SEGURA
AVINYO, 4 PORTAFERRISSA, 20
— REIS. Objectes per a REGALS, *El Regulador*, Carme, núm. 1.

Hem rebut el «Calendari indicador» publicat per la parroquia de Santa Madrona.

Hi ha notes mólt interessants per als fidels en general (litúrgiques i disciplinaries) i per als feligresos d'aquella parroquia, en particular. No obstant, el no ésser aquesta publicació en català, li lleva el caràcter popular que sempre la Iglesia ha tingut punt en donar a les seves instruccions, fent-li pendre-li en canvi un aire burocràtic gens escaient.

Hem observat també que el Santoral no és dels més complets.

-REIS Plaques, Relleus, Objectes artístics de caràcter religiós, bell assortit en imatges del Nen Jesús.
VISITEU **El Arte Católico** Bisbe, 2
—Gran varietat de models novetat en lavavos, banys, calentadors, waters, etc. Preus econòmics. No compreu sens abans visitar la casa Lacoma Germans. P. Sant Joàn, 44.
-OBJECTES OR TOLEDO. *Segura, Avinyó, 4*

El dimarts passat, els alumnes del primer curs de l'Escola de Directors d'Industries Químiques, sota la direcció del doctor Balaguer, assistiren en el Club Muntanyenc a una conferència que sobre Mineralogia va donar l'eminent naturalista doctor Serradell.

Al dia següent efectuaren una visita a l'Observatori Fabra i a la Mentora Alsina, on els donà explicacions respecte alguns aparells de Física el séu professor don Tomàs Flaquer.

-EL BARATO
Del 1 al 15 gener
20 per 100 de descompte
en Vestits, Bates, Faldilles, Gerseys llana, Pelleteria, Abrics i altres confeccions.
Tot són articles de l'actual temporada.
Diariament es reben remeses de sabates de nens per a REIS.

RESSONANT
Liquidació
durant el present mes
per canvi de raó social
en Llaneria, Sederia, Llenceria, Pelleteria, Abrics, Velluts, etc., etc.
La Filosofía
Carme, 10

Municipi

—L'Alcaldía ha publicat avui un bàndol fent assaber que complint lo disposat amb la llei de Reemplaç es va a començar la formació de l'allistament per al servei militar dels que sensé arribar als 22 compleixin 21 anys des del primer de gener al 31 de desembre de 1917.

—Avui, al migdia, la majoría dels reporters que fan la informació diaria de l'Ajuntament, han anat al xalet del carrer d'Angli, de Sarrià, de l'alcalde don Manuel Rius i Rius, marquès d'Olèrdola, per a felicitar-lo amb motiu de sa festa onomàstica i per la entrada d'any nou.

El senyor alcalde els ha rebut molt afectuosament, i els ha obsequiat amb dolços, xampany i cigarros.

LICEU

Comiat de Schipa

Així ho encapsalem perquè així estava anunciada la funció de dissabte, malgrat haver acordat l'empresa repetició idèntica de comiat per avui. Nosaltres ens referim a la primera, després de la qual a nosaltres i al públic res no ens faria que continués, fins acabar la temporada, tan excel·lent artista, qui en poc temps ha sabut guanyar-se la voluntat de tothom.

En el prisner acte de «Il Barbiere» i últim d'«Elisir d'amore», que ja li havíem celebrat en anteriors audicions, fou el distingit tenor aplaudit per la seva elegant escola i fàcil dicció, no menys que en el de «La Favorita», cantant el «Spirito gentil», que hagué de repetir amb notable sentiment i bona emissió. L'Aria de «Manon» (el somni) va ser lo més just d'interpretació, donant, a més, «A , a » cançó crol·a, i una de rapolta a que l'auditori premià amb llargs aplaudiments i ovacions. — U.

D'espectacles

PETITA GAZETA

—Gran Teatre del Liceu. — En sortir al públic el càrtell de la despedida del simpàtic Tito Schipa, s'acostà a l'empresa una comissió d'abonats a les funcions de tarda, instant a la mateixa per a que el gran cantant prengués comiat dels séus admiradors que no poden assistir a les representacions de nit.

El senyor Volpini ha pogut conseguir de la Empresa del Teatre Reial de Madrid alguns dies de pròrroga per a la sortida de Tito Schipa a la capital, i en la tarda de avui es repetirà el magnífic programa del dissabte a la nit, sens perjudici de tractar l'empresa amb el Regi Patronat del Teatre Reial de Madrid, per a que el célebre tenor no se'n vagi de Barcelona sénse què se li sentí «La Sonámbula», en gual òpera ha assolit grans triomfs en el Teatre Colón, de Buenos Aires. D'aquesta manera acabarà el senyor Volpini la campanya d'hivern amb la mateixa brillantesa que ha tingut durant tota la temporada.

—Al Principal, de la barriada de Gràcia, demà, en la funció dedicada a la Lliga Regionalista de Gràcia, es posarà en escena el quadre dramàtic del novell autor don Joàn Soler i Soler, «La bona dida». Es tracta d'una obra per la qual hi ha gran espectació per ésser coneguda i no és d'estranyar que aquest formós coliseu es vegi concorreguíssim.

—S'ha publicat i posat a la venda l'aplaudidíssima sarsuela «Miguelín», llibre dels nostres companys en la premsa Armand Oliveros i Josep María Castellví, i música del mestre Padilla, estrenada fa poc en els teatres Tívoli i Nou.

L'èxit de «Miguelín», que segueix representant-se amb l'aprovació del públic ens estalvía de fer elogis de la citada producció.

«Miguelín» ha estat sol·licitada per algunes empreses de provincies, entre altres Oviédo, Saragossa, Bilbao, Sevilla i San Sebastián, i s'ha estrenat ja en altres localitats.

—Amb motiu de l'acabament d'any i començament del nou les sales d'espectacles s'han vist concorreguíssimes, de manera que la nit passada es feia difícil entrar en els teatres i poder-hi estar còmodament.

A molts d'ells, i especialment als del Paralelo, s'ha rendit tribut a la vella costum de menjar els dotze grans de raïm al donar les dotze badallades de mitja nit i a altres els còmics han interromput breus moments l'espectacle per a saludar al públic amb motiu de començar l'any nou.

A la Sala Imperi l'esmentada salutació s'ha fet amb certa solemnitat, presentant-se tots els artistes que hi treballen, i al davant de tots ells «La Goyita», la qual ha dit una bella poesía al·lusiva que el públic, el qual omplía el teatre de gom a gom, ha rebut amb extraordinaris aplaudiments.

Del Bisbat

—Dijous a la tarda prengué possessió de la parròquia de Sant Just Desvern, el reverent doctor Antonino Tenas, prevere. La circumstància de fer més de 25 anys que no hi havía rector en aquella parròquia, despertà l'entusiasme dels veïns de la mateixa per rebre el nou rector. El senyor ecònom mossèn Antoni Fastor, preparà una diana rebuda a mossèn Anotino Tenas, que va resultar senzilla i solemne.

Li va donar possessió el vicari general, doctor Justí Guitart, el qual, després de la cerimònia de la possessió, presentà el nou rector, remarcant-ne les seves belles qualitats per l'exércici del ministeri parroquial; després, mossèn Tenes feu una formosissima exhortació als séus feligresos, cálida i emocionant, oferint-se a tots, i demanant-los la seva cooperació per a conseguir l'eficàcia del ministeri parroquial.

L'acte de possessió donà lloc à que nombrosissims amics acudissin a Sant Just, a donar clara mostra de les moltes simpaties amb que compta mossèn Tenas. L'Associació Gregorianista executà magistralment els cants litúrgics de la cerimònia, què es desenrotlà seguint fidelment el cérimonial publicat per «Vida Cristiana».

Ens és grat remarcar que a l'acte hi assistí tot l'Ajuntament, el jutge municipal senyor Reverter, caporal del Sometent i altres persons significades de Sant Just, totes les quals després passaren a la Rectoria a felicitar el nou rector qui va obsequiar i reunir a tots en amical refreac. Fou una nota sumament simpàtica la de repartir capces de bombons a més de doscents nois i noies dels col·legis.

Cap-d'any català

La Joventut Catalanista de Barcelona ha organitzat un seguit d'actes catalanescs per a solemnitzar la diada de l'Any Nou.

A quarts de dotze del matí, la cobla «La Principal», de Cassà de la Selva, a la plaça de Sant Jaume, ha tocat una tanda de sardanes que foren ballades per una munió d'entusiastes de la nostra bella i honesta dança nacional. L'«àgora» barceloní estava ocupat per gran nombre d'anelles de sardanistes, entre els quals hi havía un floret de donzelles que la ballaven airosament mentre els joves l'anaven puntejant amb una precisió i una elegància dignes de la major admiració.

El grandiós públic que omplía totalment la plaça de Sant Jaume aplaudí amb entusiasme aquella festa tan catalanesca.

S'hi ha estrenat una mólt formosa sardana, «Marinada», del mestre Coll, que fou mólt aplaudida i s'hagué de bisar per satisfer els desigs de sardanistes i demés públic.

La cobla, després de tocar algunes sardanes aprop del Palau de la Generalitat de Catalunya, passà a tocar-les a sota la balconada de l'antic Palau del Consell de Cent, que estava ocupada pel tinent d'alcalde don Santiago de Riba, i els regidors senyors Gili i Cirera, regionalistes, i llurs famílies i altres personalitats.

El públic ha vist amb molta simpatía aquesta festa.

Els viatjants de Comerç

Ahir van reunir-se al Casino del Parc els socis del Centre de viatjans i representants del Comerç i de la Industria en banquet commemoratiu del XVI aniversari de la seva fundació.

Les taules eren adornades amb flors i els comensals passaven de 80.

Presidien l'acte el president honorari del Centre don Daniel Samsó amb la seva esposa donya Rosa Camderrós; el president efectiu don Vicents Valls Cortés, i els senyors don Pere Gimenez, don Ramir Gassol, don Dari Rapesta, i senyora, i don Josep Roca.

Entre els comensals hi havía representants de la Unió Ultramarina; Dependencia Mercantil; Associació d'apoderats i gestors d'assumptes judicials; Empleats d'Escriptori; Lliga de Corredors i altres.

A l'hora del xampany varen pronunciar eloqüents brindis els senyors Salvatella, Gassol, Roca, Rapesta, Soriano, Fresneda, Barguet, Gimenez, Ferrer, Girbes, Aubert, Font, Fernandez, Samsó i Valls.

El chor de «La Violeta» va cantar algunes composicions en obsequi als comensals.

Musicals

—El celebrat pianista Aguatí Quintas, el qual s'ha fet mestre en l'art de transcriure l'obra de Wagner, continua sa difícil tasca en «L'anell del Nibelung», havent donat darrerament el fragment que correspon al «Duo de Brunilda i Siegfried» d'aquest últim drama.

Es ben notable la manera com en Quintas fa ressortir del piano la grandiositat orquestral; altres vegades hem remarcat aquesta especial qualitat, que al principi crèiem afortunada troballa del professor; mes avui, després de la seva obra ja definitiva, no ens cal altra cosa que felicitar-lo per aquestes transcripcions de concert, tant interessants pel ferm executant, com poden ser-ho les pianístiques originals dels millors autors.

El «Duo de Brunilda i Siegfried», que fa ja la quarta obra de l'important col·lecció de «L'anell», no desmereix pas gens de ses companyes, ans bé en Quintas hi aporta un millor coneixement tècnic.

La casa «Unión Musical Española» ha editat pulcrament el quadern.

—Fa pocs dies parlavem de l'aparició d'un «Mètode de violí», teòric i pràctic, degut al mestre Enric Ainaud, director de l'Academia que porta el séu nom. Ell va fer que en aquestes planes li endressessim paraules encomiàstiques per la forma i mitjans de que es valía per a millor conseguir-ne l'ensenyança, i avui devem repetir-les lloances en presencia del «Según cuaderno» que li acaba de publicar la casa Plantada, Alegret i Ros.

La primera part sols es dedicava a la tècnica elemental de l'arc i de la mà esquerra, i a aquesta segona l'empleu dels intèrvals de quinta augmentada i quinta disminuïda, dels salts de corda i dels canvis de corda amb notes lligades. Ajuda la comprensió la part gràfica que, com en l'altra, és clara i determinant, essent ara el tot una perfecta obra d'estudi.

—Els notables artistes Ricard Vives (piano); Marià Perelló (violí), i J. Pons Marés (cello), que formen el «Trio de Barcelona», es preparen per au na pròxima campanya artística. Començaràn la seva important «tournée» que tenen contractada per Espanya i Portugal, la qual consta de vint concerts. El primer el donaràn avui dilluns, a la nit, a la «Filarmònica», de Tarragona; els dies 3, 4, 6 i 7, a la Societat de Concerts, de Palma; els 11 i 12, a Oporto; el 14, a Lisboa; els dies 18, 20 i 22, a la «Filarmònica», de Madrid, qual Societat és considerada com una de les més riques i importants d'Europa, i en la qual hi han actuat pocs artistes espanyols, com María Gay, Pau Casals, Arbós, Granados, Manén i Costa; els dies 24 i 25, a València; els 27 i 28, a Osca; el 29, a Lleida; el 4 de febrer, a Girona, i el 8, de nou a Barcelona, essent aquest concert a càrrec de l'Associació de Música «da Camera».

—Per al pròxim diumenge, dia 7 de gener, a la tarda, s'anuncia al Palau de la Música Catalana, el tercer i últim dels concerts històrics que dona l'Orfeó Català en celebració de les seves noces de plata. El programa d'aquest concert és de gran interès; l'integren en sa primera part diverses obres del gènre popular religiós, totes élles d'autors catalans. En la segona part, dedicada exclusivament al poema choral, hi figuren els noms de Clavé, Noguera, Pedrell i Nicolau, d'aquest últim els dos grans chorals «El Nou de la Mare» i «La mort de l'escolà», i, finalment, en la tercera part s'anuncia el magnífic motet a vuit veus, en dos chors, de S. S. Bach, «Cantau al Senyor un càntic nou» i l'«Al·leluia» de l'oratori «El Mesies», d'Haendel.

Certamen literari-musical en honor de Clavé

Avui, a les onze del matí, a la gran sala del Palau de la Música s'ha celebrat solemnialment la repartició del certamen literario-musical organitzador en honor del fundador de les Associacions chorals catalanes, el poeta-músic popular el gran Josep Anselm Clavé.

La concorrència omplía la sala de gom a gom, entre la qual hi havía representacions de les entitats chorals «Euterpenses de Barcelona i altres pobles de Catalunya.

A la taula presidencial hi havía el president de la Comissió organitzadora don Jesús Pinilla; el mestre Martinez-Imbert; el poeta Apeles Mestres; el comediògraf Conrad Roure; els publicistes Josep Roca i Roca i Eusebi Corominas; el mestre Lluís Millat, de l'Orfeó Català; els senyors Manuel Nolch, Bon i Pantaleoni, i el secretari senyor Puig i Esteve.

El discurs d'en Conrad Roure, president del Jurat Literari, l'ha llegit l'actor Tort. Hi historieja la vida d'en Clavé des de les aficions musicals que demostrà duran la seva infantesa, els fets polítics en que prengué part durant el periode preparatori de la Revolució de setembre de 1868, son empresonament; la fundació de la Societat choral «Aurora», el romanticisme de les seves primeres composicions castellanes que aviat deixà per a compondre les notables composicions catalanes «La Brema», «Els pescadors», «Els Xiquets de Valls», «Les flors de maig», «El somni d'una Verge», etc.

Com a prova del séu temperament d'adaptació i fins de previsió en el camp artístic musical esmenta el fet de que en els concerts matinals d'«Euterpe» s'hi donà a conèixer per primera vegada a Catalunya, i, per tant, a Espanya una composició de Wagner la simfonía de «Tanhauser».

Historià aquests concerts matinals i balls corejats als jardins de «La Ninfa» (carrer de Valencia, entre el Passeig de Gracia i Ramblа de Catalunya), després als Camps Elisseus i al Tívoli, amb l'Associació choral «Euterpe», successora d'«Aurora», els èxits del qual ressonaren Europa endins per damunt dels Pirineus.

Remarcà la seva acció i cooperació en el renaixement literari català. N'és un dels precursors mólt abans que En Pitarra i alguns altres.

Estudià l'obra d'En Clavé, en la seva acció social, enlairant l'estat moral dels obrers catalans.

Esmentà les nombroses societats chorals que, arreu de Catalunya es fundaren a l'escalf dels èxits de la «Euterpe», i mai hi mancà la cooperació personal del gran mestre en llur organització i fins llur direcció.

Des de 1860 a 1867, organitzà quatre grandiosos festivals chorals, un d'ells, el de 1864, s'hi aplegaren més de 2.000 choristess, que durant mólt de temps se'n parlà com d'un fet extraordinari.

Aquests festivals, aquests aplecs d'obrers dirigits per un home tan eminent i d'idees ultra-avançades, alarmaren mólt els governs isabeliins d'aquell temps.

Aquest discurs tan interessant per les curiosíssimes dades biogràfiques que conté i son acurat estil i paraula ben catalana, cridà fondament l'atenció i fou mólt aplaudit.

El secretari del Jurat literari, senyor Puig i Esteve, va llegir la Memoria reglamentaria del concurs. La comissió—va dir—volia crear un premi a la lletra i altre a la música, però la manca de temps impedí la celebració de la part literaria, i imposà s'hagués d'encarregar la lletra a l'Apeles Mestres, mestre en gai Saber.

Resultat del certamen:

Premi de l'Ajuntament de Barcelona, a la prosa «A Josep Anselm Clavé», que resultà ésser d'En Josep Aladern, el qual entre aplaudiments passà a recollir els premis.

El senyor Puig i Esteve va llegir-ne alguns fragments que foren mólt aplaudits.

MOSAICS E F ESCOFET & Cia
Ronda Sant Pere 8

Premi de la Diputació Provincial: a la poesía «L'obra d'en Clavé», de l'Ignasi Iglesias, llegint-la el mateix autor entre grandiosos aplaudiments.

Premi de les entitats adherides a l'acte: a la composició musical o himne amb la lletra de l'Apeles Mestres. Fou concedit a l'himne «Gloria a Clavé» d'en Sanxo Marraco, himne que fou cantat en la festa del descubriment de la llosana posada a la casa on va nèixer el mestre. La va cantar la societat choral «Euterpe» dirigida pel net d'en Clavé, en Carles Ferrer i Clavé en l'acte del concurs i fou aplaudida.

El president, senyor Pinilla, pronuncià el discurs de gracies. Aprofità la ocasió per a remerciar als choristes la seva cooperació a l'acte per a remarcar la gran obra social de les associacions chorals catalanes.

Donà mercès a l'Orfeó Català i recalcà mólt la necessitat que hi ha de que sovint s'uneixi fraternalment amb els obrers cantaires.

Mercès, digué, als autors premiats i d'una manera especial a les personalitats venerables, contemporanies d'en Clavé, presents en aquell acte: a en Feliu Codina, Conrat Roure, Eusebi Corominas, J. Roca i Roca, Apeles Mestres, etc.

Va cloure brillantment la festa l'Orfeó Català que, sota la batuta d'en Lluís Millet, va fer una riquíssima filigrana d'execució de «El somni d'una verge», una de les més belles composicions del gran mestre.

Se li tributà una grandiosa ovació.

La festa va resultar mólt formosa i deixà complascudíssim a tothom.

Religioses

—A la funció religiosa que solemnialment es celebra per Cap d'any a la iglesia parroquial de Santa María del Mar hi han assistit els regidors senyors de Riba, Cirera, Llopis i Soler, portant les insignies de llurs càrrecs de representació popular.

ULTIMA HORA

Tranquilitat

Madrid, 1, 2 tarda.

Hi ha hagut completa tranquilitat.

Hi ha absoluta manca de noticies.

Al ministeri de la Governació ha rebut el subsecretari als periodistes, manifestant que en les noticies de provincies es notava que l'any nou havía començat bé a Espanya.

El ministre de la Governació i el president del Consell passen el dia al camp.

Cap-d'any

Alguns periòdics demanen al Govern que adopti mides l'any que ve, per a la celebració de la nit de cap d'any, perquè ahir es varen veure algunes escenes de salvatgisme a la Porta del Sol i principals carrers, essent atropellades algunes senyores.

La censura

Els autors de la revista estrenada el 29 de desembre a Barbieri, han estat cridats al despatx del cap superior de policía, qui els ha obligat a retirar el teló que representava la «Gaceta» i uns cuplets alusius el comte de Romanones.

Segons sembla des de fa algún temps funciona amb mólt rigor la censura, tant en les obres teatrals com en els treballs de premsa.

Defunció

A Madrid ha mort el doctor Cervera, director que era actualment de l'Institut Rubio.

L'alcalde de Madrid

San Sebastiàn.—L'alcalde de Madrid ha passat en l'exprès en direcció a la Cort.

Fou saludat a l'estació per les autoritats i pel senyor Quiñones de León el qual ha marxat també a Madrid.

Tornada

Madrid, 1, 5'15 tarda

Ha tornat de París l'alcalde de Madrid, duc d'Almodóvar el Valle.

La Cambra Industrial

La Cambra Oficial d'Industries ha celebrat sessió sota la presidència del senyor Vallejo.

S'ha acordat elevar una instància al ministre d'Hisenda protestant contra el propòsit d'alguns ajuntaments d'aprovar un impost sobre els productes elaborats que s'introdueixin en sa jurisdicció.

També s'ha acordat apoiar la petició de la Cambra de Comerç de Palma de Mallorca contra l'intent d'aquella Diputació provincial de crear un arbitri sobre l'exportació inter i extra-nacional.

Igualment s'ha acordat aprovar lo sollicitat per la Cambra de Comerç de Xereç respecte de la creació de societats mercantils que puguin tenir una raó social no obstant ésser de responsabilitat limitada.

S'ha acordat contestar a la Cambra de Comerç de Saragossa la conformitat en unificar l'acció de les Cambres prop dels poders públics per a fer cara a l'actual conflicte dels transports.

S'ha aprovat la gestió de la Mesa sobre la petició de la Cambra de Comerç de Valencia sobre el transport de blats.

S'ha entorat el plè de l'assamblea de les gestions fetes per la Mesa sobre la Unió Elèctrica Madrilenya sobre la rebaixa de tarifes.

S'ha acordat fer pública la invitació de la Junta d'Aranzels i Valoracions per a que els industrials facilitin quantes dades relacionades amb el valor de les mercaderies importades i exportades puguin contribuir als serevis de valoracions oficials de nostre comerç exterior.

S'ha donat compte del R. D. creant el Consell de la propietat industrial i comercial i amb arreglo a lo disposat en el mateix designar al president de la Cambra senyor Vallejo.

S'ha discutit un dictamen de la Comissió de Reformes Socials relatiu al problema de les vagues, acordant-se que s'amplíi l'informe.

Ha estat elegit don Joàn Ramirez de Pablo per a vocal propietari del Consell Provincial de Foment.

S'ha pres l'acord de que la comissió d'Hisenda estudíi el nou dictamen emès per la comissió parlamentaria del Congrés que entén en el projecte de llei sobre beneficis extraordinaris.

Més del conflicte europeu

(PER TELEFON)

Periòdics denunciats

Madrid, 1, 2 tarda.

Han estat denunciats «La Tribuna» i «La Nación», per articles relacionats amb la nota de Mr. Wilson.

Sembla que s'accentua en els mateixos periòdics profunde disgust per aquesta actitut del Govern.

Alguns creuen que això obeeix a pressions estranyes.

Espanyol detingut

Santander. — Les darreres noticies rebudes referents a la detenció d'en Marvis Fernàndez, asseguren que la policia anglesa va rebre un anònim de Barcelona, en el qual s'acusava al dit Marius Fernàndez, asseguren que la pomanòfiles i haver firmat un missatge de simpatia a Alemanya.

Els amics del detingut s'han dirigit al Govern anglès per mitjà dels diputats de la provincia.

Disposicions estrangeres

Madrid, 1, 4'15 tarda.

A la «Gaceta» d'avui aparèixen les seguents disposicions:

El Consell Federal Suís ha promulgat els següents Decrets relatius a l'entrada i sortida de mercaderies a la Confederació.

Decret de 24 d'octubre últim prohibint l'exportació de desperdicis de la fabricació de tabac, aixicom del suc i extractes de tabac.

Decret de 3 de novembre prohibint l'exportació de desperdicis de seda de totes classes, borra de seda pesada, seda crua encara que estigui brodada, seda artificial i els séus desperdicis.

Decret de 4 de desembre prohibint l'exportació de les següents mercaderies: vi natural i most, vi de fruites, vi de pomes o peres, vi sense alcohol, espumós, encara que sigui de fruites o medecinal; esponja en brut, rentades, blanquejades, etc.; escombres de brancatge amb mànegi o sense; fil de fusta per a fabricar mistos, encenalls per a fabricació de capses; capses de mistos de totes classes encara que estiguin recobertes de paper i tinguin rascador, barrils i bótes de fusta, noves o usades, encara que tinguin cèrcols de metall o part de ferro; papers i cartrons amb dibuixos obtinguts per pressió o amb dibuixos en colors; paper de senyalar; teixits de coto labrat, tals com piqué, adamascat, bombací, abrillantt, estors, aspilleres, «linettes», toballoles, estovalles, etc., amb sarrell o sense, crues, blanquejades, tenyides, estampades, de fil tenyit, etc.

El Govern dinamarquès ha prohibit l'exportació de tota classe de grans o llevors; el ruibarbo, natural o preparat; carborundon, corundon i altres materies per afilar o pulimentar; pells de cavall, cues i crins de cavall o vaca, herbes marines, seques o filades per a fabricar cistells.

El Govern dels Països Baixos ha prohibit per diferents decrets, l'últim dels quals ha estat promulgat amb data 7 de desembre, l'exportació de les següents mercaderies: ferro o acer i les seves aleacions de qualsevol forma, sense més excepció que quan s'empleien com material d'embalatge; llevors de cabe, ensiam, axicoria i bledes; alubina, alocita, esmeril, carborundon, corundon i altres productes anàlecs per a pulir metalls; castanyes i aglans; vidre gros; seda natural o artificial; llegums salades, seques o conservades en qualsevol forma; i platí.

D'origen francès

La Entente i Grecia

París, 1, 12'25 matinada.—El Pireu.—Els ministres de França, Gran Bretanya i Russia han presentat al Govern hel·lènic les peticions de garanties i reparacions següentes:

Reducció de les forces gregues, excèpte al Peloponès, a les necessaries per als serveis d'ordré i policía.

Transport al Peloponès de l'armament i municions, inútil o efectiu. Fòra del Pelopon

Homenatge a Clavé

La personalitat de l'inspirat músic-poeta Josep Anselm Clavé, malgrat els 40 anys que han passat de la seva mort encà, perdura encara vigorosament impresa en el pensament del nostre poble. Es el venerable patriarca representatiu de lo que és ja una tradició artístico-popular catalana, i els «coros de Clavé» són la supervivència també veneranda d'aquell formós ambient de música choral que abrandà Catalunya durant la vida del mestre amb la fundació de societats chorals en tots els indrets de la nostra terra.

En Clavé sapigué encarnar tan bé la seva obra amb el sentiment del poble, que, malgrat el gran nombre d'anys passats i el grau de refinament que avalora actualment la música choral a Catalunya, amb els nombrosos orfeons creats a l'entorn de l'Orfeó Català, tots recorden piadosa i amorosament el gran patriarca fundador, tots fan l'honor que es mereix la seva obra artístico-patriòtica i posen en lloc preferent de llurs programes algunes de les seves cabdals composicions, les catalanes; aquelles en les quals va transfondre meravellosament el sentiment popular i el genuí esperit de la terra, les quals han atravessat mig segle incòlumes, servant tot el vigor, tota la brillantor, tota la frescor de llur jovenesa.

Per aquestes composicions En Clavé encara és ben viu entre nosaltres, i per això el séu nom encara té el màgic encís d'aplegar les multituts a retre-li piadós homenatge.

LA FESTA

Ahir, la Plaça de Medinaceli estava endiumenjada. Els balcons endomassats i a l'aire les banderes; al mig de la plaça un clòs d'antenes enlairant gallarets i banderes de tota mena; una gernació i una estesa de roges barretines als caps dels choristes, i 75 ó 80 estandats i senyeres, xamarrats de brodats d'or i plates coberts de suntuoses corbates-cintes de tots colors que marcaven tota l'edat de la institució choral popular catalana, des de la de la primera societat choral «Euterpe» fins les dels moderns orfeons, constituint un dels motius més brillants d'aquella animada decoració.

La Banda Municipal donà un concert mentre es preparava la festa.

Precedit i seguit de la guàrdia municipal montada arribaren els cotxes-landós que portaren a la festa l'alcalde senyor marquès d'Olèrdola i els regidors senyors Rita, Grañé, Martí Ventosa, Llopis, Vila Marieges, Balañà, Gardó i Corominas Maseras, el secretari accidental senyor Vidal i Guardiola i el guardia urbà en cap senyor Ribé.

Ja hi havia allí el representant de la Mancomunitat de Catalunya don Albert Bastardas, els diputats provincials senyors Abadal, Estapé i Ulled, i el majordom senyor Utrillo.

En lloc preferent hi havia la filla del gran Clavé donya Aurea, els néts Carles, Guillem i Magda i el nenet Conrad. les, Guillem, Magda i el nenet Conrat.

Hi havia també les «vieilles barbes» En Conrad Roure, l'Apeles Mestres i En Roca i Roca, grans amics d'En Clavé; el mestre compositor Nicolau; En Lluís Millet, director de l'Orfeó Català; En Martínez Imbert, En Sanxo Marraco, la Junta organitzadora, En Puig i Esteve, En Pinilla, En Folch, el president de l'Associació de Chors de Clavé En Josep Capdevila i móltes altres personalitats.

En Capdevila va llegir l'acta de l'Associació en què s'acordà demanar a l'Ajuntament mudar de nom el carrer del Dormitori de Sant Francesc pel del popular músic-poeta Josep A. Clavé i posar una lloça a la casa núm. 2 del carrer Ample (Cán Girona), recordant que en aquell solar hi nasqué el gran músic; i, a més, l'acord de celebrar aquella festa-homenatge. Es felicità de l'èxit de l'acord i agraí a l'Ajuntament l'autorització donada, i l'assistència a la festa, de les corporacions municipal, provincial i regional, i a les societats chorals catalanes la seva presència en aquell acte en honor del gran fundador.

El senyor Vidal i Guardiola va llegir l'acord consistorial de canviar pel nom de Josep A. Clavé el nom del carrer del Dormitori de Sant Francesc i d'assistir l'Ajuntament a la festa.

Don Jesús Pinilla, president de la comissió de l'Homenatge, parlà de la importància de l'acte. Recordà la història d'aquell lloc: l'arribada de Sant Francesc i fundació del convent; que en el solar cantonada del carrer Ample (on nasqué En Clavé) s'alçava el palau del comte de Santa Coloma (el virrei de la guerra dels Segadors); les facilitats donades pels actuals propietaris. Dibuixà a grans trets la personalitat i l'obra d'En Clavé, recordant que en aquella mateixa plaça els reis d'Espanya hi juraven respectar les lleis de la terra catalana; excità a les societats chorals europenses a servar la gloriosa fundació del mestre.

Don Albert Bastardas, representant de la Mancomunitat de Catalunya, llegitimà l'homenatge al gran músic-poeta i a l'excels ciutadà; digué que la seva obra artística encara és viva, i així com el mestre cantà un «Himne a la gratitut», el millor agraiment del poble cata à a la seva obra és seguir-la i conrea.-a.

L'alcalde recordà que aquest era ja el segón homenatge públic que Barcelona fa al séu gran músic-poeta popular; saludà la filla i néts d'En Clavé, allí presents; rendí un tribut d'admiració al gran català, dels quals serven els séus conciutadans un piadós i gloriós record; ponderà el motiu de haver mudat de nom el carrer del Dormidor, i excità les societats chorals a seguir l'obra del mestre, en demostració de que encara hi ha a Catalunya amor a l'art i a la patria catalana.

La Banda municipal tocà, i caigueren les cortines que tapaven les lloses de marbre. En la de can Girona, cantonada al carrer Ample i Plaça del Duc de Medinaceli, s'hi llegeix:

«En aquest lloc, aleshores ocupat per l'antic casal dels comtes de Santa Coloma, hi nasqué el dia 21 d'abril de 1824 En Josep Anselm Clavé, músic i poeta popular, fundador de les associacions chorals de Catalunya, les quals li dediquen aquest tribut d'eterna recordança. 31 de desembre de 1916.»

Al carrer del Dormidor, al palau del marquès d'Alfarràs, hi ha una lloseta que diu: «Carrer de Josep A. Clavé, i altra a la cantonada de la Plaça de la Pau, que diu: «Calle de José A. Clavé».

CANT DE L'HIMNE

L'himne «Gloria a Clavé», del mestre Sanxo Marraco, premiat en concurs, fou cantat per una gran massa choral, essent ovacionat.

LA DESFILADA

L'alcalde, tenint a son entorn els descendents d'En Clavé, i els regidors i diputats i altres personalitats, es posaren a un cantó de la plaça. Totes les societats chorals i orfeons desfilaren per davant la llosana de can Girona i de les autoritats i familia Clavé, fent acatament amb llurs estandarts i senyeres.

Hi havia, no sols totes les de Barcelona, sinó de tot Catalunya: de Martorelles, Hostafrancs, Campdevànol, Pla del Penedès, Gavà, Viladecans, Navarcles, Badalona,, Les Cors, Sabadell, La Roca, Martorell, Gracia, Premià, Figueres,, Montornès, Olesa, Santa Coloma de Farnés, Alella, Tiana, Artesa, Granollers, Santa Coloma de Gramanet, Tayà, Montcada, Cornellà, Terrassa, Vilassar, Sant Vicens dels Horts, Bordeta, Castellbell i Vilar, Manresa, Vilanova, Sant Vicens de Castellet; «Catalunya», de Sarrià (dirigida per Carles Ferrer i Clavé, nét del gran mestre); Vilafranca, Valls, Santa Perpètua, Castellbisbal, Igualada, Monistrol, L'Ametlla, Rubí, Calella, Poble Nou, Arenys de Mar i Sant Martí.

Al passar la senyera de l'Orfeó de Graus, el públic esclatà en un gran aplaudiment i es tributà una llarga ovació a la senyera de l'Orfeó Català.

Aquesta desfilada de 75 ó 80 associacions chorals era presidida pels estandarts de la «Euterpe», pel de «El Alba» i pel de l'Associació de Chors d'En Clavé, que passaren en mig d'una gran ovació.

L'alcalde cedí un dels landós a la familia Clavé, i, seguits de tot l'Ajuntament, Diputació i Mancomunitat, sortiren de la plaça entre grans aplaudiments.

FESTIVAL A BELLES ARTS

A la tarda, totes les societats chorals donaren un gran festival a la grandiosa sala del Palau de Belles Arts, plena de concorrència. A la barana de la galeria hi havia tots els estandarts i senyeres.

Es cantaren composicions d'En Clavé i d'altres mestres catalans, cançons populars harmonitzades, cançons catalanes a solo, composicions de grans mestres estrangers, i es ballaren un seguit de dances catalanes.

Totes les composicions foren mólt aplaudides.

TELEGRAMES
I TELEFONEMES
DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

La Grossa de Nadal

Madrid, 31, 10'30 nit.

Circula amb insistència el rumor de que el premi gros de Nadal no ha anat a l'Havana, com es vingué dient arran del sorteig, sinó que ha quedat a Madrid.

El rumor a que ens referim començà a circular el dia 29, o sia el mateix dia que el premi es pagà.

Es diu que l'afortunat posseidor del bitllet és un acabalat pròcer madrileny, la fortuna del qual no variarà mólt amb l'augment de sis milions, i, per tant, la possessió de l'esmentada quantitat no el farà canviar la seva vida normal, ja que l'afortunat té hotel propi, automòbil i tot quant pugui tenir un milionari.

Ens abstenim de donar els noms que s'han posat en circulació, per la impossibilitat de comprovar la certesa d'aquest rumor, que és el tema de les converses del dia i ho serà segurament en els successius.

Sobre el viatge regi a Barcelona

«La Tribuna» publica un article de don Emili Junoy a propòsit dels viatges regis.

Comença estudiant el caràcter dels viatges regis a Espanya i fa ressaltar com resulta beneficiós el procurar que s'aproximin la Monarquia i el poble.

Es refereix al viatge del Rei a Valladolid, quan la inauguració del primer grup de cases barates, per a deduir que no hi ha necessitat de solcavar els cimens de la tradició per a marxar amb ràpid pas vers tots els avanços del progrés.

Pregunta l'articulista per què no va don Alfons a Barcelona i diu:

Es en veritat inexplicable lo que passa amb els viatges de Rei a Barcelona: o non nats, o ajornats «ad kalendas grecas» apenes s'anuncien; s'acosten les dates que s'indiquen i comencen desseguida els ajornaments, les excepcions dilatories, les explicacions, els pretextos que no convencen a ningú. En l'ox de l'honor d'una visita es reb constantment la decepció d'una renuncia.

Sense deixar de respectar les raons que el Govern tingui, ens sembla aquesta una mala política que manté un equívoc que no hauria de produir-se, i exterioritza un rezel recíproc que no té raó d'ésser.

La visita del Rei a Barcelona constitueix avui una veritable necessitat social, la satisfacció de la qual aconsellen les més altes conveniencies. Per primera vegada, potser els desigs de la ciutat i els del Rei, coincideixen en una identificació quasi inesperada. No hi ha tempestats en nostre mar ni núvols en nostre cel.

Diu, referint-se a les passions socials i polítiques, sempre latents en la capital catalana, que l'ambient està assereenat per la simpatia personal del Rei, i afegeix:

Creiem complir un deure amb el Govern, al qual servim, dient-li amb franquesa catalana, que aquesta és la hora del viatge del Rei a Barcelona.

Tot Espanya desitja i necessita aquest viatge, Catalunya sobretot, perquè s'ha de consolidar la unitat nacional, que costà torrents de sang en la qual es mulliaren les plomes que escrigueren les més glorioses pàgines. Cal fortificar la aquesta feta. Cal que els ulls del Rei vegin l'intern procés regional en les entranyes del qual poden endevinar-se les futures modificacions de l'Estat, que més que als Governs responsables, que canvien, muden i es succeeixen, afecten a l'interès superior de la monarquia, que ha de subsistir.

El Rei desitja parlar a Barcelona, i Barcelona desitja parlar al Rei. Tenen ambdós coses per dir-se, mólt íntimes, mólt trascendentals. No s'hi val a interrompre una comunicació tan desitjada, tan sentida i tan patriòtica, com s'interrompen per la censura governamental les comunicacions perilloses o indiscretes.

El Tresor i el Banc

Durant la darrera setmana es negociaren al Banc d'Espanya obligacions del Tresor al 4 per 100 per la quantitat de 3.833.500 pessetes, quedant pendents de col·locació 77.380.500 pessetes.

En el compte corrent de tresorería de l'Estat hi figura un remanent a favor del mateix de 8.297.000 pessetes, però en canvi apareix un residu en contra de 10.049.000 pessetes d'operacions a l'estranger, fetes i no reintegrades per compte del Tresor públic.

Cap d'any

Madrid, 1, 12'30 matinada.

Amb motiu de la sortida de l'any 1916 i entrada de l'any nou s'ha repetit aquesta nit a la Porta del Sol i carrers cèntrics de Madrid el mateix escandalós espectacle dels anys anteriors.

Des de les onze de la nit la plaça central de Madrid i les vies immediates estaven atestades de nombrosos milers de persones que, entre cançons i altres excessos, esperaven que caiguessin les hores del rellotge de Governació, indicadores del començament del nou any, per a menjar-se els tradicionals grans de raim.

La circulació de tramvies i carruatges s'ha paralitzat i des de tres quarts de dotze la de transeunts; no era possible moure's per aquells llocs. Nutrits grups de gent pertanyents a les classes populars, armats de llaunes, morters, cornetes, timbals i quants instruments de soroll han trobat en ses cases, han armat un escàndol infernal.

A les dotze de la nit l'escàndol ha arribat a tals proporcions que s'han sentit les campanades del rellotge de Governació, però com s'ha vist baixar la bola, indicadora de que eren les dotze en punt, la gent s'ha menjat els raims amb una gran cridoria.

Després la gent ha continuat ballant, cantant i tocant pels carrers cèntrics, i així permaneixeràn les colles de gent alegre fins la matinada.

A Governació hi havia el comte de Romanones, el qual ha tornat del camp, on ha passat el dia.

El ministre de la Governació ha obsequiat a les dotze de la nit amb un lunch els periodistes que fan informació en aquell centre, bebent una copa de xampany per la prosperitat de tots durant l'any que comença.

Do sis a set de la tarda, s'ha cantat a la Capella Reial un solemne «Te Deum» pel fi de l'any 1916.

La capella musical ha interpretat el «Te-Deum» del mestre Maeros que s'escrigué i executà en la coronació i en el casament del Rei.

Després s'ha interpretat el «Dios Santo», de Zubiaurre, i en darrer terme s'ha executat per primera vegada el «Canto de Navidad y coro de niños», de Saco del Valle.

El bisbe de Sión ha pronunciat la plàtica de costum, demanant la intervenció divina per a resoldre els greus conflictes que commouen el món, ja que no poden conseguir-ho les intervencions humanes.

Ha elogiat l'obra humanitària que realitza el Rei amb motiu de la guerra, i ha demanat al Cel la felicitat de la família reial i la prosperitat d'Espanya.

Hi han assistit el Rei, la Reina Mare, els prínceps i infants, els grans d'Espanya de servei i la oficialitat d'alabarders i escolta reial.

La Cambra de Comerç

La Cambra de Comerç ha celebrat sessió, sota la presidència de don Germà de la Mora.

Transcorregut el terme senyalat per la Corporació, en el qual es deixà en suspens l'acord sobre la dimissió presentada per don Marià Matesanz del càrrec de president, la Cambra ha designat per aquest càrrec a don Carles Prast i ha nomenat president honorari al senyor Matesanz.

Després s'han despatxat alguns assumptes pendents.

Recompenses

El «Diario Oficial del Ministerio de la Guerra», publica una proposta de recompenses formulada pel general Jordana, per mèrits contrets en les operacions realitzades i serveis prestats en la zona de Ceuta-Tetuàn, des del primer de maig de 1915 al 30 de juny de l'any actual.

Es concedeixen 40 creus de Maria Cristina, 119 creus roges pensionades, i 222 creus roges sense pensió.

La grandesa d'Espanya

Aquesta tarda s'ha celebrat la junta general de la grandesa d'Espanya corresponent al present any.

Ha començat a les 3'30 i ha acabat prop de les set.

Ha presidit el duc de Tamames.

S'ha aprovat la memoria dels treballs realitzats durant l'any 1916.

S'ha donat compte dels grans d'Espanya morts i es tractà de la suscripció per al premi de Cervantes instituit per la Grandesa, acordant-se les bases per atorgar-lo.

S'ha procedit a renovar la tercera part de la diputació i consell de la Grandesa vacant per la cessació de quatre vocals.

S'han discutit i aprovat altres punts com el de concessió d'alguns títuls sollicitats.

La «Gaceta»

Madrid, 1, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Circular disposant es celebri un concurs per a cobrir una plaça de mestre de taller i material d'enginyers militars, d'ofici fuster.

Concedint exempció de l'impost sobre els béns de les persones jurídiques al Restaurant Obrer de Santa Madrona, fundat a Barcelona per don Agustí Robert.

Declarant que no es pot imposar premi en el canvi a les infraccions inferiors a 10 pessetes de dret de Duana per declaració verbal de viatgers o pagament per drets d'importació o exportació que s'efectúin en les duanes durant el mes actual i que s'hagin de rebre en moneda de plata o bitllets de banc.

Anunciant que el Consell Federal Suís ha promulgat un decret, que es publica, relatiu a l'entrada i sortida de mercaderies a la federació, un altre el Govern dinamarquès prohibint l'exportació d'alguns articles, i altre el Govern dels Països Baixos, prohibint també l'exportació de mercaderies.

Anunciant que per a fixar els valors oficials de les mercaderies que han constituit comerç d'importació i d'exportació de l'any 1916, la Junta d'Aranzels i Valoracions examinarà i pendrà en consideració de les noticies, dades i indicacions que se li dirigiràn durant el mes actual.

Relació de les factures presentades per a cobrar crèdits d'Ultramar en el torn preferent en que s'han de pagar.

Relació dels individus nomenats a proposta del ministeri de la Guerra, per als destins que s'indiquen a Correus i Telègrafs.

Relació, per ordre de proposta, dels opositors aprovats per l'ingrés en el torn corresponent.

Relació dels empleus vacants en l'administració militar, i d'aspirants a empleus civils.

La Lliga del Bon Mot

La Lliga del Bon Mot, que tan ardidament treballa per la puresa de la llengua, acaba de donar a l'estampa unes belles i divertides auques mólt apropòsit per a ésser repartides entre el públic.

Els ninots són d'en Cornet, i els redolins, deguts a un notable literat català, són mólt divertits.

Una d'elles, catalana, es titula «La bona sort d'en Bocatort», i l'altra, castellana, porta el títol de «Vida mala y corregida de un rapaz de Villavrida».

C. A. de Dependents del C. i de la I.

Organitzada per la Secció Permanent de Propaganda del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria tindrà lloc aquesta nit, a dos quarts de dèu de la vetlla, una audició de sardanes la execució de la qual anirà a càrrec de la cobla «La Principal de Cassà de la Selva».

Composen el programa les sardanes següents: «Ombres d'amor», Saderra; «En Cisets», Morera; «Aimadora», Soler; «Infantona», Sans; «La Festa», (de tiple), Bou; i «Anyorament», (de tenora), Vallespí.

***

Campionat de Catalunya de Rem.—Ha quedat exposada en els aparadors de la casa Cuyàs, del Portal de l'Angel, la magnífica Copa del president de la Mancomunitat de Catalunya destinada al Primer Campionat que prepara el Club de Mar per al dia 7 del corrent.

La Junta d'aquesta entitat ha pres l'acord de celebrar la implantació del Campionat amb un àpet que tindrà lloc el dia 7 en la gran sala de festes del Centre.

A les móltes circumstancies que favoreixeràn l'indiscutible èxit que alcançarà aquesta gran festa marítima, que tan acertadament prepara el Club de Mar del dit Centre, hi ha que afegir-hi el donatiu que ha fet a l'entitat organitzadora d'una Copa destinada a les regates de canots l'Atracció de Forasters de nostra ciutat, notícia que donem amb mólt gust i que ha estat rebuda amb agraiment.

A aquesta regata de canots que formarà part del brillant programa veurem desenrotllar el matí del pròxim dia 7, acompanyant la gran prova del Campionat de Catalunya, sabem que hi assistirà una tripulació de l'entusiasta Club Nàutic de Tarragona, contribuint a donar a aquesta regata una gran importancia.

Ha quedat obert a la Secretaria de Sport i Excursions totes les nits de nou a onze, el despatx de invitacions per als senyors socis.

Junta de Protecció a la Infància

Dissabte es va reunir el ple de la Junta de Protecció a la Infància, havent-se donat compte de la tasca realitzada durant l'any 1916 i aprovar els pressupostos per a l'any que vé; acordant-se, entre altres coses, arrendar la Granja Agrícola de Plegamans, per a tenir-hi, sota un règim especial, d'educació familiar en el camp, els nois que, després d'un estudi es vegi que són indicats per al tal tractament. També es va acordar implantar l'obra de segurs a les mares en els últims períodes de l'embraç i subsegüents al deslliurament, per a millor aprofitar el dret al descans tal com determina la llei, que móltes vegades no aprofita degut a la necessitat imperiosa d'haver de guanyar la vida.

També va acordar ajudar moral i materialmentment les mares que els fills de les quals no coneixen pare, a l'objecte de minvar tants de crims i renunciaments dels quals en són víctimes les pobres criatures per culpes que els són completament agenes; així com també reorganitzar els serveis de vigilància de la lactància mercenària, per a salvar els infants, amb els quals comercien corredors poc escrupulosos.

De la interessantíssima memòria que es va llegir, en són les dades següents:

Menjars servits en els dos Restaurants gratuits de Maternitat, 33.743; estades en el Parc Infantil, on els nois són atesos tot el dia, mentre els pares són al treball, 13.038; estades dels fills de pares tuberculosos que la Junta té a la colònia que va fundar a Fontrubí, 7.969; individus que han passat per la Junta, 1.113; estades en asils, collegis i granges, produides per nois protegits de la Junta, recollits del carrer, 98.557; visites rebudes per a formular peticions i diverses consultes, 4.601; visites d'inspecció i d'informació practicades, 1.532; informes facilitats respecte d'institucions benèfiques i de previsió, locals, espanyoles i estrangeres, 2.251; expedients facilitats per l'arxiu per a estudis i estadístiques, 22.847.

Per aquesta lleugeríssima síntesi es pot endevinar la gran transcendència de l'obra benèfica cultural que realitza l'esmentada Junta.

A l'«Artesà» de Gracia

«L'Artesà», és una de les societats d'esbarjo obreres més antigues d'aquella barriada. Compta ja més de 60 anys d'existencia, i més de 500 socis. Té un quadro d'aficionats que representen comedies; tenia i ara reorganitza escoles de primera ensenyança pels fills dels socis, i cad'any organitza uns Jocs Florals; ha fundat un orfeó amb seccions d'homes, senyoretes i nois, i estableix càtedres de solfeig. Es una associació modestat però plena de vida.

No cabent al vell local, ha bastit al costat mateix una espaiosa i bonica sala-teatre, cafè i altres dependencies.

Per a solemnitzar la inauguració del nou local, ahir hi hagué un gran dinar a la platea de la sala teatre.

Ocupaven la presidencia els regidors del districte, senyors Gili i Cirera, l'exregidor Matons, el president Joàn Fontà, i els socis que fa més de 30 anys que pertanyen a la societat: Angels Viñats, Lluís Pich, Antoni Singla, Francesc Parera, Antoni Solsona, Francesc Batalla, Francesc Cadenas i Magí Balasch, declarats amb tal motiu socis honoraris.

Hi hagué mólta animació.

El secretari Frederic Galindo, va parlar sobre la significació de l'acte, i agraí la presencia de les distingides personalitats i demés concorrents.

Els senyors Cirera, Matons i Gili pronunciaren paraules de salutació, encoratjament i agraiment, i els socis vells Antoni Singla i Lluís Pich, recordaren que fa 60 anys, uns quants obrers teixidors fundaren «L'Artesà», que havia viscut sempre per la gran honradesa amb que l'havien administrada i el seny que sempre hi havia hagut entre els socis, i aconsellaren als joves que seguissin llur exemple.

Entre aplaudiments, el president entregà diplomes de socis honoraris als senyors Cirera, Gili i Matons.

A la nit al teatre hi hagué concert amb orquestra. Debutà l'Orfeó dirigit pel mestre Casademunt, cantant «Himne dels Artesans» (noval), «Flors de Cinglo», «Montserrat» i «Primavera eterna». Foren aplaudits. Es representà l'idili «La rosella», de l'Apeles Mestres, essent també mólt aplaudit.

Sport

RESULTATS DEL DIUMENGE

Els socis de la R. S. de Sport Basc jugaren al Frontó dos partits; el primer fou guanyat per Villaró-Sunyer per 5 tantos, jugant contra Virgili-Roig, i el segón per Pons-Bo, contra Abilli-Mas, per 10 tantos.

Al R. C. Marítim es feu una regata de rem, eliminatòria de canots a dos, per a triar bòts i tripulacions que han de representar el Club en la regata del Club de Mar del pròxim diumenge, donant per resultat: J. Mateos-A. Mateos i J. Santamaria, 4' 50"; Coll-Vidal i Llinàs, 4' 54"; Millá-Lora i L. Cuadrada, 4' 59".

A les onze del matí, amb un lleuger xaloc que després rolà a garbí, es feu la tercera i darrera prova de la Copa Asphodel, la qual fou quelcom ensopida, acabant: «Jesé II», per Millieri i López Doriga; «Giraldilla», per Boech i Corominas; «Apache», per La Riva i Raich; «Enna», per Balat i Brosa. L'«Asphodel» es retirà.

Quedà en possessió de la Copa el «Jesé II», de don C. Werthelm, per Millieri, el qual fou mólt felicitat.

La Copa Banús-Campomar, carrera de lista de dos dies de bant fou per Granollers-Tordera, tornant per la costa (156 kil.), organitzada pel Sport Ciclista Català, tingué en excel·lent èxit, prenent-hi part 27 corredors i donant per resultat: Gargalló, 6 hores 8'; Nolla, 6-8' 1"; Crespo, 6-14', i després Martinez, Gener, Pons, etc.

El Reial Polo Jockey Club celebrà un rally-paper al Prat del Llobregat, prenent-hi part 27 genets i amaçones. Resultaren guanyadors els senyors Bertran i Carlowitz, empatats, concedint-se el premi al primer, acabant amb un banquet a Gavà, essent mólt felicitats els senyors Andreu i Maió.

Amb aquest motiu no hi hagué partit de polo.

NOVA ENTITAT

El Centre Barceloní de Sports farà la seva inauguració aquest vespre, a dos quarts de deu, en son hostatge social (Mercaders, 26, pral.).

En el programa hi consten, entre altres boxejadors, Martinez-Miró, Bracons, Solé, Jim Bleik-Frankk Hoche, essent arbitrat pel célebre boxejador americà Blink Mac Closkkei.

Desitjarfem que aquesta inauguració i tota l'actuació que aquesta novella entitat segueixi, vagin acompanyades de gran èxit.

CORREDISSES

Adobs Espinás
Rambla del Centre, 37.—Fàbrica a Sant

Anuncis

¡REIS!
Extens assortit en binoclos per a teatre i camp de totes formes i preus. Impertinents de plata, conxa i xapats d'or, estils Imperi i Lluis XIV, des de 5 pessetes

Lentes i ulleres d'or i xapades
La Optica Medical
Carles Tutusaus
Boqueria, 22 - Raurich, 2
BARCELONA

PIANOS i armoniums de lloguer, des de 8 ptes. al mes. C. Bieger, Bruch, 78. Ex-afinador i reparador de la casa Erard de París

Avisos

Josep Casanovas
del
Restaurant Casanovas
els desitja un feliç Any Nou
Barcelona-1-1-917

ANTONI CUADRADA, Procurador-Cobro de Crédits. Administració de finques, Ample, 4, tercer

TRENCATS Avís en son obsequi
Retenció i curació radical en totes edats: Sense operar, amb comoditat, recatadament i aviat.
Ancerta infal·liblement: no sofreix engany ni decepció qui únicament accepta lo sancionat per la EXPERIENCIA, reconegut per LA CIENCIA i refrendat en l'alt PODER JUDICIAL.
GRAN AVENS, SUMA PERFECTIBILITAT: Essent de fama mundial i reconeguda per la ciencia l'absoluta eficacia del tractament no operatori de l'especialista don Pere Ramón, PATENTITZAT I ENALTIT DAVANT ELS TRIBUNALS DE JUSTICIA, seria temeritat seguir patint trencadura (hernia), avui que quants volen, sense la cruenta operació ni recidives (sense molesties i ínic gasto) es treuen el *sanbenito* de tal dolencia, sense molesties, sofriments i perills, bastant-los dirigir-se an aquest despatx, CARRER DEL CARME, NUM. 39, PRIMER. - BARCELONA.
DEMANI'S DE FRANC FOLLET INSTRUCTIU

Elixir Capdevila
Cura sempre i infal·liblement l'Epilepsia (mal de Sant Pau) Histerisme, Convulsions, Malalties mentals, Neuralgies cròniques, Insomnis, Palpitacions i demés malalties nerviosos. — Venda en Farmacies i Centres d'Especifics a 3 pessetes frasc. S'envia a qualsevol estació del ferrocarril remetent 4 pessetes al séu autor.
JOSEP CAPDEVILA — Famacèutic — CALAF

Fàbrica de Flors, Corones i Plantes
i tot lo que's necessita per a fer-les
Antiga Casa.-T. COSTAS.-Palla, 13 i 15 pral

Catarro dels nois
L'Anti-catarral Borbonet, és el veritable específic acreditat pera curar en pocs dies la Coqueluche i Bronquitis i tota mena de tos de les criatures.
Dipósits: Farmacia de l'autor: Carders, 44. -Doctor Andreu. - J. Viladot i Rambla de les Flors, 4.

COL·LOCO
CRIADES al DIA
Rosselló, 200, cantonada Balmes

Compres
Alhajes or, plata, platí, brillants, perles i dentadures; es paguen a preus molt alts. Carrer Cardenal Casañas, 8, botiga-joieria.

CAVALL per a tot, de sis anys, dono barato: Hospital, 101, botiga.

NO HI HA TÓS
per perfidiosa que sigui i vingui d'on vingui
Que no's calmi instantaniament amb l'ús de les
PASTILLES VALDA
Antisèptiques
REMEI MERAVELLÓS, INCOMPARABLE
per a la CURACIÓ RADICAL dels
Costipats, Refredats de Cap, Mals de Gola, Laringitis recents o inveterades, Bronquitis agudes o cròniques, Grippe, Influenza, Asma, Emfisema, etc.
FIXEU-VOS BÉ
DEMANEU, EXIGIU
en totes les Farmacies i Drogueries
La CAPSA de les VERITABLES
PASTILLES VALDA
portant damunt la tapa el nom
VALDA

MODES
de CARME SUÑÈ
CALL, 19
desitja un feliç i próspera Any Nou a sa distingida clientela

Serveis de la Companyia Trasatlántica

LINIES AL RIO DE LA PLATA I AL BRASIL
El vapor P. de Satrústegui
sortirà el dia 4 de gener de Barcelona, el 5 de Málaga i el 7 de Cádiz cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.
El vapor Reina Victoria Eugenia
sortirà el dia 14 de gener de Bilbao i Santander, el 15 de Gijón, el 16 de La Coruña, el 17 de Vigo cap a Rio Janeiro, Santos, Montevideo i Buenos Aires.
LINIES A ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME
El vapor Montserrat
sortirà el 25 de desembre de Barcelona, el 26 de Valencia, el 28 de Málaga i el 30 de Cadiz cap a Nova York, Havana, Veracruz i Puerto Méjico.
El vapor Reina Maria Cristina
sortirà el dia 16 de gener de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de la Coruña cap a l'Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge cap a Costafirme i Pacific amb trasbord a l'Havana.
El vapor Manuel Calvo
sortirà el dia 10 de gener de Barcelona, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga i el 15 de Cadiz cap a Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello i La Guayra. S'admet càrrega i passatge amb transbord cap a Veracruz, Tampico i ports del Pacific.
LINIA DE FERNANDO POO
El vapor C. de Cadiz
sortirà el dia 2 de gener de Barcelona amb escales a Valencia i Alacant i el 7 de Cádiz, cap a Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, demés escales intermitges i Fernando Póo.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dóna allojament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors tenen telegrafía sense fils. També s'admet càrrega i s'expedeixen passatges per a tots els ports del món, servits per linies regulars.

SERVEI EXTRAORDINARI
El vapor ISLA DE PANAY sortirà de Bilbao el dia 30 de desembre, de Santander el 31 i de Vigo (eventual) el 2 de gener de 1917, cap a Nova York, admetent sols càrrega.

Agent a Barcelona, A. RIPOL, Granvia Laietana, núm. 5, baixos

El raquitisme en els porcs

Fèiem notar en la primera part de l'estudi d'aquesta malaltia, començat a publicar en la «Pàgina Agrícola» del 6 d'octubre prop-passat, que hi havía dugues formes de raquitisme: el conféuit, ó sigui heredat dels pares, i l'adquirit, endevingut mólt després del naixement.

Senyalàvem també, que a pesar de les moltes teories expressades per a indicar la causa del raquitisme, sobressortía la que es basa en els fenòmens heredítaris. L'herència és la primera causa i els processos distints del raquitisme tant poden venir d'un agotament fisiològic del sistema nerviós, deslligat de l'alimentació, com per aquesta la que motivi que s'hereditin predisposicions o la malaltía mateixa.

Generalment, en el bestiar porquí, no s'observa altra forma de raquitisme que l'heredat dels pares, i pocs casos gosen de veritable independència per a constituir el raquitisme adquirit, és a dir, nascut de l'alimentació que en aquells moments es suministra a l'animal atacat.

M'entetrinc purificant aquestes causes per a salvar un sens fi d'equivocacions que es fan al marge de semblant malaltía. Molts són els que tenen la mirada laxa vers les cases de pagès que recrien per a engreixar com a final els lletons, i les acusen de que els porcs van malament, de que no es fan, de que patexen aquesta malaltía per culpa de no saber cuidar-los, per no entendre quin menjar els hi convé, quan precisament a la casa que recría no l'ha creat el mal, quan la font procedeix de les cries, sobre tot d'aquestes «célebres cries sistema femetaire».

¿Que en lloc de buscar-se el mal en aquests punts de femers, de pastures infectades, de truges alimentades amb desperdicis, etc. etc., les culpi al pobre pagès recriador? Cap sorpresa ha de causar-nos, quan generalment davant de aquesta malaltía l'únic que julja i aconsella en les cases de pagès és el mateix femetaire o negociant porcater.

Les cases posseidores de truges destinades a la cría, haurien de fer un historial, encara que fos de memoria, de totes les qualitats i defectes que observen en els nodrizos, examinar amb gran interès les causes que hem apuntat, sobretot la relació existent entre el raquitisme i aquesta tan mortífera diarrea del bestiar menut. ¡Si es pugués fer una estadística del bestiar que mor en les cases recriadores, en les granges que tenen cries i com en lloc més a casa dels femetaires, quin contingent més nombrós recolliríem i quanta riqueza perduda!

La simtomalogía del raquitisme és ben clara per a tothom, i fóra d'aquells casos lligats amb altres afeccions n'hi ha prou en veure un porquet malalt per a saber diagnosticar.

El raquitisme evoluciona mólt a poc a poc; comença per alteracions generals de la nutrició (porcs flaccs); l'animal perd cada dia més i més, tot i tenir bona gana. Més endavant el probés: ve una debilitat mólt gran, l'animal camina, però va de tort, caient a vegades tot el terç posterior; a'tres voltes el porc resta com ferit del darrera, caminant boi arrossegant-se; la gana va perdent-se i la digestió és del tot alterada; una diarrea acompanya sempre el mal i acaben al fi els garrins atacats, amb fenòmens de paràlisi completa (feridura), no aixecant-se fins després d'un llarg temps, si és que una medicació i alimentació encertada hi és amb oportunitat.

En moltes ocasions, a més d'aquests simptomes generals, s'en mostren de locals. Aparéixen tumors ossosos damunt les vèrtebres del llom i més encara en les extremitats. En els casos per mí observats, aquests tumors de damunt el llom oferien un aspecte alarmant; vaig practicar un ample desbridament i abertura, eixint exudats sanguinosos que donaven una mal olor del tot insoportable.

Quan els primers fenòmens de raquitisme presenten ja la paràlisi o feridura dels ronyons, com que el garrí atacat no pot trasladar-se per a menjar a l'òbit, la gent s'ho pren seriosament i busca l'auxili del tècnic; i com que no s'ha donat temps a desenrotllar-se l'enflaquiment, el porc recobra l'estat normal mólt aviat. Mes, si la malaltia comença al revés, o sigui, com hem senyalat a l'indicar la simtomalogía, el recriador en fa poc cas, quan vol serhi a temps ja no pot actuar amb optimisme perquè el bestiar necessita mólt llarg período per a regenerar-se.

El tractament és mólt senzill, si be la pagesía no pot arreglar-se'l ella mateixa. No n'hi hà prou en donar bona alimentació als garrins atacats, ni tampoc és suficient suministrar el fosfat de calç o el pols d'òs. La millor indicació està en l'oli fosforat, donant uns resultats sorprenents en tots els casos que he tingut motiu de suministrar-lo.

Havent-hi manera de combatre tant senzillament aquest mal, és trist que hi hagi aquesta passivitat tan gran davant l'increment que s'observa en alguns llocs. Per això deia a la primera part de l'article, que em feien molta gràcia les exclamacions de molts recriadors: que un porquet no es fa, que és raquític; que aquesta remada tota és así, ¡ah! la mala llevor, ja es faràn més endavant o sinó que fassin lo que vulguin. No criant-ne més, jurant estar aburrits, resten en paus.

Tenim donc, que a ningú deu espantar la declaració de tal malaltia; lo que s'ha de fer és cuidar encertadament el mal; no deixar-ho córrer de cap manera i, a l'ensems que salvar les cries, buscar l'orígen del procés; més que mirar els lletons hem de fixar-nos amb els pares i de cada dèu vegades les nou matarem radicalment el germen d'aquest mal que tanta riquesa arruina.

Josep SÈCULI ROCA

Cavà.

Adobs Espinás

Rambla del Centre, 37.—Fàbrica a Sans.

¡Desperta ferro!

Aquest crit de guerra dels nostres ardits almogàvers de l'Edat Mitjana ha ressonat vibrant i encoratjador per totes les terres de nostra aimada comarca fins en sos més poètics i abruptes penyalars de les serres de Tivissa i del Montsant, fent extremir els cors de la nostra pagesía frisosa i agullonada ja pel desig d'entrar en la corrent de renovació social.

La pagesía catalana ha escoltat embadalida la veu del séu caporal, l'enginyer-cap de l'Escola Superior d'Agricultura de la nostra Mancomunitat.

El crit de l'almogàver de la pagesía no era pas un crit feréstec batent el coure a lluita homicida. El crit del nostra almogàver era, sí, un xardorós clam de guerra a la «Rutina», a la «Ignorància», a l'«Isolament» pagesívols que la tan vicima del «comerç de mala fe», de la «industria desaprensiva» i que barren el pas al progrés agrícola, ensopint als nostres pagesos en procediments rutinari de conreu, de producció, d'elaboració i de venda dels nostres productes.

L'Ajuntament de Falset, la Cambra Agrícola de la comarca i el Sindicat de Marsà, poden sentir-se orgullosos del concurs que han prestat a la Mancomunitat, organitzant el Curset de Agricultura.

L'amabilitat i la traça del senyor Nubiola dirigint les manipulacions dels aparells de pràctiques i projeccions, la mestría del senyor Oliveras en les lliçons de vinificació que tant a gust i amb tanta atenció foren escoltades pel bo i millor de la pagesía prioratina, la paraula franca i lleial del nostre capitost, dolça en la convicció, fiblant en la ironía, plena de fe en l'avenir de la nostra terra i en el ressorgiment de la nostra classe, han deixat tan vigorós llevat de selecció, de perfeccionament en nostra comarca, que ha tingut la virtut d'aixecar els cors més deprimits pel pessimisme a les més falagueres esperances.

V. ESTREM

Falset.

Crònica

Institut Agrícola. — Aquesta important entitat celebrarà la seva junta general el dia 12 del més actual, a dos quarts de quatre de la tarda. A més d'aprovar-se l'estat de comptes i la Memoria reglamentaria, i procedir-se a l'elecció de la meitat dels membres de la directiva, es presentaràn unes proposicions encaminades a aclarir les condicions que es necessiten per a ser socì résident o corresponsal, i a augmentar en cinc pessetes més a l'any la quota de quinze que aquests paguen, entenent-se que l'augment serà per als que ingressin d'aquí endavant.

També es presentarà la proposició d'acollir-se l'Institut a la vigent llei de Sindicats Agrícoles.

Totes aquestes proposicions responen al desenrotllo que cada dia pren la primera de les nostres associacions agrícoles.

—

Pasta de paper, d'espart. — L'encariment del paper ha decidit a aprofitar una riquesa que per Espanya es perdia, o sía la fabricació de pasta de paper, d'espart, que fins ara s'havia exportat a Anglaterra en grans quantitats.

Es tracta de construir un gran establiment a la finca de Huélago (Granada), de don joàn P. Afau de Ribera, i d'obtenir una producció de 12 a 15 tonelades de pasta seca tractant-ne 25 d'espart, de manera que hi ha l'esperança de proveir el consum d'Espanya, i amb el temps fins d'exportar-ne i tot.

—

OLIVERES ARBEQUINES, procedents d'Urgell. Magnific planter a Granollers: Feliu Soldevila, carrer de Barcelona, 64.

—

Nova font de riquesa a Lleida. — Diu el «Diario de Lérida»:

«Son bastantes los labradores de nuestra huerta que se dedican a la recolección de la raiz de regaliz, aprovechando la gran demanda que hay de la misma. Actualmente se está pagando a 40 pesetas los 100 kilos, con marcada tendencia a aumentar dicho precio, siendo de notar que en años anteriores sólo se pagaba de 6 a 7 pesetas los 100 kilos.

Mercat de Barcelona

Preus corrents al engrós, donats per la Junta Sindical del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa de la Plaça de Barcelona.

Grans i farines

(Sense drets de consum.)

Blats		
Candeal Castella.	de 40'90 a 41'75	100 kilos
Mancha Id.	» 41'25 a 00'	»
Id. Xexa	» 00' a 00'00	»
Aragó.	» 42'00 a 44'00	»
»	» 40'50 a 41'50	»
Navarra	» 40'50 a 00'00	»
Urgell	» 00'00 a 00'00	»
Extremadura Blan.	» 40'90 a 40'90	»
Id. Roig.	» 00'00 a 00'00	»
Comarca.	» 00'00 a 00'00	»
Plata. nominal.	» 40'00 a 00'00	»
Estats Units	» ' a 00'00	»
Farines		
Extra blanca n.º 1.	de 51'00 a 52'50	100 kilos
Superfina Id. n.º 2.	» 48'00 a 49'00	»
Números 3.	» 40'00 a 42'00	»
Números 4.	» 31'75 a 33'50	»
Segones	» 29' a 29'50	»
Terceres	» 27'45 a 29'50	»
Quartes.	» 25'00 a 26'65	»
Extra forsa n.º 1	» 53'00 a 55'00	»
Superfina forsa 2	» 51'00 a 52'00	»
Números 3	» 41'00 a 46'00	»
Números 4	» 31'65 a 00'	»
Segones	» 28'35 a '00	»
Terceres	» 25'65 a 00'00	»
Quartes	» 25'00 a 26'50	»
Arròs Valencia bomba	68'00 a 80'00	»
» Benlloch	» 48'00 a 55'	»
» Amonqueli.	» 00'00 a 00'00	»

Consinúen venent-se només als flequers de Barcelona i Sarrià, la farina blanca extra a 50 pesetes, segons acord de la J. de S.

Garrofes		
Vinaroz	» 19'93 a 20'24	100 kilos
Castelló negra	» 00'00 a 00'00	»
Vinaroz roja.	» 19'64 a 19'93	»
Tarragona	» 20'24 a 00'00	»
Valencia.	» 20'24 a 00'00	»
Ibiça	» 18'45 a 19'04	»
Mallorca	» 18'45 a 00'00	»
Portugal	» 00'00 a 00'00	»
Candia.	» 00'00 a '	»
Despulles		
Sagó.	» 4'81 a 5'	100 litres
Sagonet	» 5'36 a 5'52	»
Prims	» 5'61 a 5'89	»
Escalola		
Sevilla	» 39'00 a 40'00	100 kilos
Estrangera.	» 00'00 a 00'00	»
Civada		
Extremadura	» 31'00 a 31'50	»
Manxa	» 29'00 a 29'50	»
Andalusia	» 00'00 a 00'00	»
Urgell	» 29'00 a 29'50	»
Besses		
Navarra	» 00'00 a 00'00	»
Benicarló	» 00'00 a 00'00	»
Calaf	» 00'00 a 00'00	»
Sevilla, rodona	» 35'00 a 35'50	»
» canelluda	» 00'00 a 00'00	»
Ordi		
Russia	» 00'00 a 00'00	100 kilos
Manxa (nova).	» 00'00 a 00'00	»
Id. (vella).	» 00'00 a 00'	»
Urgell.	» 33'25 a 33'50	»
Comarca	» 32'00 a 00'	»
Faves		
Extremadura (n).	» 40'00 a 41'00	100 kilos
Mahó.	» 48'00 a 50'	»
Valencianes.	» 00'00 a 00'00	»
México.	» 00'00 a 00'00	»
Favons		
Xerès.	» 38'00 a 00'00	100 kilos
Sevilla (nous).	» 37'00 a 38'00	»
Xina	» 00'00 a 00'	»
Alemanya	» 00' a 00'00	»
Blatdemoro		
Plata.	» 33'50 a 35'00	100 kilos
Cincuantini.	» 00' a 00'00	»
Danubi	» 00'00 a 00'00	»
Sevilla	» 00'00 a 00'00	»
Mill		
Estranger	» 00'00 a '	100 kilos
Comarca.	» 50'00 a 52'00	»
Herpa		
País.	» 31'50 a 32'50	100 kilos
Xipre	» 00' a '	»
Llevor de cànem		
Extrangera.	» 75'00 a 80'	»
Cigrons		
Andalusia blancs	» 43'00 a 65'	100 kilos
» «pelones»	» 43'00 a 55'00	»
» alfarnates	» 52' a 65'00	»
Castella	» 80' a 180'	»
Málaga	» 00'00 a 00'00	»
Moruns núm. 29.	» 00' a '	»
» »	» ' a '	»
Mongetes		
Valencia Pinet.	» 62'00 a 64'00	»
Amonkeli	» 62' a 63'00	»
Castella.	» 72'00 a 73'00	»
Arago.	» 00'00 a 00'	»
Cocorroses Castella	» 71'00 a 73'00	»
Mallorca	» 62'00 a 64'00	»
Comarca	» 60'00 a 62'	»
Perles	» 00' a 00'00	»
Galicia	» 00' a 00'	»
Braila	» 00' a 00'	»
Fesolets del País	» 85' a 00'	»
» Castella.	» 63' a 65'	»
Llevor de nap	» 90' a 00'	»
Llenties	» 73' a 75'	»
Guixes	» 33'50 a 34'00	»
Fajol del país	» 00'00 a 00'00	»

Fruites i hortalices

(Informació de la casa Lluis Matutano)

Alls	» 42'00 a 54'00	d.º de forca
Ceves Canarias.	» 15'00 a 00'00	100 kilos
» Figueres	» 16'25 a 17'50	»
» Murcia	» 00' a 00'00	»
Patates Bufé	» 12'50 a 00'00	»
Id. Vich.	» 15'00 a 00'00	»
Id. bolado Vallés.	» 16'25 a 16'875	»
Id. id. Valencia.	» 00' a '	»
Id. id. verm. And.	» '00 a '	»
Id. bufé pais.	» 14'375 a 15'	»
Id. bolado id.	» 16'875 a 17'50	»
Id. id. Andalusia	» 21'25 a 22'50	»
Anglesa	» 14'50 a 15'00	»
Rdnes. grog. Nava.	» 16'75 a 17'50	»
Motril (nova).	» 15'00 a 23'00	»
Almeria	» 15'00 a 23'00	»
Patates sembra:		
Bufé Cerdanya	» 22'50 a 00'00	»
Idem Nano.	» 25'00 a 00'00	»
Bolado Castella.	» 23'00 a 25'00	»
Raïm moscatell.	» 0'00 a 0'00	10 kilos
» Valencia	» 7'00 a 10'00	»
» Murcia	» 0'00 a 0'00	»
Pèsols pais.	» 00'00 a 00'00	»
» pais.	» 00'00 a 00'00	»
Idem Cartagena	» 00'00 a 00'00	»
Mongetes tendres	» 8'00 a 10'00	»
» Castella.	» 6'30 a 6'50	»
Moniatos	» 2'50 a 3'	»
Faves pais.	» 1'25 a 1'75	»
» Valencia.	» 3'50 a 4'50	»
Tomàteca pais.	» 0'00 a 0'00	»
» Canarias.	» 00'00 a 00'00	lligat
Aubercocs.	» 0'00 a 00'00	10 kilos
Nèspres	» 0'00 a 0'00	»
Peres varies classes	» 6'00 a 10'00	»
» D. Guindo	» 0'0 a 0'00	»
Préssecs grocs	» 4'00 a 8'00	»
Prunes.	» 5'00 a 6'00	»
Pomes.	» 4'00 a 10'00	»
» d'Aragó	» 4'00 a 10'00	»
Codony	» 2'00 a 4'00	»
Cols Valencia	» 20' a 25'00	»
Coliflors	» 20' a 25'00	»
Auberginies.	» 0'00 a 0'00	»
Taronges	» 6'00 a 8'00	el 100
Mandarines.	» 0' a 0'00	»
Magranes.	» 10'00 a 15'	»
Llimones.	» 2'00 a 4'00	»
Escaroles	» 2'50 a 3'50	»
Enciam.	» 2' a 4'	»
Plátans Canarias	» 0'80 a 1'00	dotzena
Melons pais	» 0'00 a 0'	»
Id. Valencia	» 7'00 a 15'00	»
Cindries	» 0' a 00'	»
Espárrecs	» 3'50 a 4'50	»

Panses de raïms en caixes de 10 kilos, 12'00 pessetes.

Figues, en caixes de 10 kilos, 5'50 a 0 ptes.

Fruites del país

(Informació de la casa Miguel Valls i Salvadó)

Alls cap-pares morats país, superiors, de 12 14' pessetes la dotzena de forcs.—Idem primera, de 8 a 10.—Idem. tercera, de 00 a 00 idem.— Id. cap-pares Ampurdá, de 00'00 a 00 murcians de 0 a 00. (Collita nova.)

Admetlles amb closca forta, de 50 a 85 pts. els 100 kilos.—Id. mollar, de 120 a 135' els 100 kilos.—Id. Esperansa, primera, de 265 a 288' els 100 kilos.—Idem Idem, segona, de 225' a 265' id.—Idem Llargueta, de 312'00 a 325' idem.—Idem Mallorca, escullida, de 245' a 250' idem.—Id. id., corrent de 230' a 235' id.

Arròs Monkili, de 45' a 55' pessetes els 100 kilos. — Idem Bomba, 69 a 85 id. —Idem Bomba, núm. 12, a '.—Idem. núm. 10, a .— Idem núm. 5, a .—Idem, Especial, a .

Avellanes culliter, de 90 a 95' ptes. els 100 kilos.—Idem garvellades, de 105' a 110 id. —Idem negreta, 125 a 135 id. id. — Idem en grà 1.ª, de 215 a 250'00 ptes. els 100 ks.—Idem en grà 2.ª, de 240 a 212'00 idem idem.

Besses Benicarló, 35'00 a 36'00 100 kilos. — Idem Navarra, de 37 a 38 idem.

Blatdemoro Cinquantini, 35'00 a 36'00 ptes. els 100 kilos.—Idem Plata, de 33'00 a 34'00 id. idem.

Cacauets pelats, de 93 a 95 pessetes els 100 kilos.—Idem de tres i quatre grans, «blanc», de 72 a 74'00 id.—Idem de dos grans, «blanc», de 68 a 70'00 idem.—Idem de dos grans, roig, 66 a 67 idem.

Datils, de 115'00 a 120' pessetes els 100 kilos.

Escalola Mazagán, 38'00 a 39'00 ptes. els 100 kilos.—Idem Sevilla, de 40'00 a 41'00 idem.

Fasolets pais, de 83'00 a 85'00 pessetes els 100 kilos.—Idem estrangers, de 63 a 64 idem.

Figues Fraga, de 1.ª 12.ª, 70 i 80' pts. caixa de 100 ks. — Idem Mallorca, de 0' a 0'00. —Idem negres, 44 a 45'00 pessetes els 100 kilos.

Llevor de cànem, de 80 a 85' pessetes els 100 kilos.

Llenties pais, de 80 a 85' pessetes els 100 kilos.

Mongetes coco-roses estrangeres, de ' a 00' ptes. els 100 kilos.—Idem id. del país, de 62' a 66' idem.—Id. llingots, de 00 a 00 id. —Idem Mallorca, de 63' a 64' idem.—Idem perles del país, de 55' a 56'00 id.— Idem Pinet Castelló, de 62 a 63' idem.—Idem país, 00'00 a 00 idem.— Idem Valencia, de 64 a 65 id., id. superiors, de 00 a .—Id. Monkelines (noves), 00 a 000.—Prat, de 00 a 00.

Nous, de 65 a 120 pessetes els 100 kilos.

Prunes imperial Málaga de a 00 pts. les 100 kilos.—Idem imperial, a 0'00 id.—Idem sur-choix, a ' id.—Idem choix, a 00'00: — Idem país, de 15'00 a 19' caixa 10 kilos.

Panses, nou raims, extra Imp, de 11'00 a 12' la caixa de 10 kilos. — Idem id., corrents, de 8'50 a 9'00 id. fid.—Id. quartes, de 00' a 00'00 idem id.—Idem. idem. planes, 7'50 a 8'00 idem idem.—Idem id. 1.ª Málaga, 8'00 a 9'50 id. id. 2.ª 7'50 a 8 id.—Idem idem Denia, de 0'00 a 00'0 idem idem.

Pebre vermell, de 140 a 200'00 ptes. els 100 kilos.

Pinyons del país 200 a 210 pessetes els 100 kilos.—Castella, 000 id.

Cigrons Alfarnates, 50 a 85 pessetes els 100 kilos.—Idem Xerés, de 45'00 a 70'0 id.—Idem Mazagán, n.º 28, de 00 a 00'00 idem.—Idem Mazagán, núm. 29, de 45'00 a 47'00 idem.—Idem México, de 85 a 135 idem.—Idem Saúch, de 65 a 140' idem.

Tramusos, de 26'00 a 30'00 pessetes els 100 kilos.

Xufes garvellades, de 65'0 a 75' pessetes els 100 kilos.—Idem culliter, de 55 a 65'00 idem.

Comins, de 000 a .— Anis en grà, Castella, Manxa, .

Cànems

Informació de la casa Jaume Martí i Calvell.)

Continúen les mateixes impresions de la setmana passada.

Adobs

(Informació de la casa J. Espinás)

Superfosfat d'os, 18[20 °[, àcit fosfòric soluble, pessetes 19'00 els 100 kilos:

Superfosfat de cals mineral, 14[18, àcit fosfòric soluble, 15'50.

Superfosfat de cals mineral, 15[17 °[, àcit fosfòric soluble, 14'50.

Superfosfat de cals mineral, 13[15 °[, àcit fosfòric soluble, 18'50.

Escories Thomas, 15[16 °[, àcit fosfòric total, 00'00.

Nitrat de sosa, 15[16 °[, àzoe, 52'00.

Sulfat amònic, 20[21 °[, àzoe, 63'00.

Clorur de potassa, 80[85 °[, equivalent a [53 °[, de potassa pura, 00'00:

51 Sulfat de potassa, 90[92 °[, equivalent a [51 °[, de potassa pura, 00'00.

50 Kainita en pols, 00'00.

Potassa orgánica 12[13 potassa pura, 25'00.

Sulfat de ferro en pols, 10'50.

Superfosfat d'os del 1 al 2 °[, àzoe i 18[20 °[, àcit fosfòric, 00'00.

Superfosfat orgánic 3[4 °[, àzoe i 12[14 °[, fosfats, 20'00.

Materia orgánica córnea natural, 13[14 °[, àzoe i 5[6 °[, àcit fosfòric, 35'00.

Materia orgánica animal, 19[20 °[, àzoe, 00.

Farina d'ossos, 2[3 °[, àzoe i 46[50 fosfats, 16'00.

Polvocúpric, 73[75 °[, sulfat de coure, 00.

Sulfat de coure anglès, 000.

Preu de pessetes els 100 kilos.

INSECTICIDES

Sofre precipitat (gris), el sac de 40 kilos, a 15 ptes.

Sulfat de coure, 98[99 °[, els 100 kilos a 150 pessetes.

Caldo Cúpric (al Adhesol), els 100 kilos 180 ptes.

Arseniat «Billault, els 100 kilos 210 ptes.

Bouillie «Billault», els 100 kilos 350 ptes.

Arseniat de sosa, els 100 kilos 000 ptes.

Emulsió contra els pugons, els 100 kilos, 83'75 ptes.

«Solutol» (desinfectant, 50 per 100 d'àcid cresílic), els 100 kilos 200 ptes.

Piridina (substitut de la Nicotina), 500 pessetes els 100 kilos.

Olis d'oliva

(Informació del Gremi de Magatzemistes d'oli)

Oli d'oliva: Andalús sup., de 123'91 a 125'00 ptes. els 100 k.; id. corrent, de 122'82 a 123'91; idem nou, 00 a 000; Tortosa inferior llampant, sense arribades; id. bons, de 130'44 a 132'61; fins, 139'13 a 140'22; Aragó, de 140'22 a 141'30, vell a 000; Lleida, de 134'38 a 139'13; Urgell, de 134'78 a 139'13; Empordà, de 000 a 000; Mallorca, de 000 a 000, sense arribades.

Es nota bastanta oferta en olis corrents, essent mólt escasses les operacions, i si alguna se'n efectua, és amb vagons disponibles per atendre a les necessitats del consum.

Oli verd de pinyola:

Verd 1.ª, de 94 a 96 pessetes els 100 kilos, 2.ª, de 88 a 91, idem id; Groc, 1.ª, de 103 a 114; idem idem; idem 2.ª, de 95 a 102 idem idem; fosc, 85 a 00 idem idem; especials, 00 a 000; sense envàs.

Oli de coco: Blanc amb envàs, de 180 a 000 ptes. els 100 k.; Cochin, de 00 a 000; Palma, de 175 a 000; lli, comestible, de 000 a 000.

Oli de llinosa crú, a 210 ptes. 100 kilos; idem idem cuit, a 214; idem idem cuit especial, a 000; idem idem incolor, a 222.

En caixes, 4 pessetes més per 100 kilos.

Arribades de la setmana: andalús 38 vagons; país, 6.

A l'estació del Bogatell hi ha 21 vagons andalús.

Olis de pinyola

(Informació de la casa H. Angelgrán)

Verd 1.ª, de 93 a 000 ptes. els 100 kilos; verd 2.ª, de 91 a 00 idem idem; groc 1.ª, de 100 a 00 idem idem; groc 2.ª, de 92 a 00 idem idem; fosc, de 78 a 00 idem idem.—Oli de llinosa crú, a 000; idem idem cuit, a 000, idem idem incolor, a 000.

Turtó de coco

(Informació de la Casa A. Garcia i C.ª)

A 30'00 ptes. per 100 kilos les partides que's facin per vagons.

Petroli

(Informació de la casa Deutsch i C.ª)

Interior:

Refinat.—100 litres, en barrils, sense envàs, ptes. 63'20; la caixa de 36 litres, ptes. 27'00.

Llum brillant.—100 litres en caixons de 10 bidonets de 5 litres, ptes. 00'00; la caixa de 36 litres, ptes. 00'00.

Gasolina.—100 litres en bidons de 50 litres, 79'50; la caixa de 36 litres, ptes. 39'75.

Moto-nafta.—100 litres en caixons de 10 bidonets de 5 litres, ptes. 84.

Turtós i olis

Oli de llinosa: Crú, 100 kilos net en barrils, ptes. 212'00; cuit, 100 kilos, net en barrils, ptes. 218. En caixes, 4 ptes. més per 100 kilos.

Aquests preus s'entenen sense consum.

Sucres

(Informació de la casa Rius i Torres)

Acabant els fabricants a fi d'any el compromís que tenien de no vendre més sucre que un contingent determinat, és probable que els sucres sofreixin baixa en algunes classes durant el mes de gener, però qualcom continguda, degut a les dificultats dels transports.

Els preus per al consum avui són:

Melde canya	100'00 a 108'00
Terciats	114'00 a 116'00
Centrifugacanya	000'00 a 000'00
Idem remolatxa	108' a 110'00
Turbinat de Cuba.	117' a 119'00
Centrifuga de Cuba	109'00a 111'00
Blanquilles	120' a 122'
Blancs 1.ª refinats.	120' a 122'
Idem tarrós	127'00 a 129'
Pilons	137'00 a 139'00

Tallat, de 141 a 143 pessetes els 100 kilos.

Cafès

Continúen els mercats amb poca variació, seguint normals els preus d'aquest article, que per al consum són:

Moka 1.ª	415'00 a 425'00
Semi-moka, Harrar i africans	380'00 a 380'00
Puerto Rico Caracolillo.	385'00 a 395'00
» Yauco superior.	375'00 a 380'00
» » corrent.	360'00 a 370'00
» Hisenda.	340'00 a 350'00
Caracas, Costa Rica i similars superiors	350'00 a 360'00
S. Salvador, Colombia i simil.	325'00 a 335'00
Guayaquil i Puerto Cabello.	315'00 a 325'00
Santos regular	275' a 300'

Pessetes els 100 kilos.

Cacaus

Quelcom fluixos en els mercats d'origen, continúen encalmats en el postre amb poca variació.

Es cotitzen per al consum:

Guayaquil Arriba	» 350 a 360 ptes. 100 kilos
» Balao.	» 340 a 350 »
Santo Thome	» 295 a 305 »
Fernando Póo 1.ª	» 300 a 310 »
Id. segona	» 280 a 290 »
Id. tercera	» 260 a 270 »
Caracas 1.ª	» 470 a 480 »
Id. 2.ª classe	» 350 a 360 »

Canyelles

Ceylan extra superior	23'00 rals k le
» 1.ª	19'00 »
» 2.ª	18'00 »
» 3.ª	17'00 »
» 4.ª	16'00 »
Xina.	16'00 »
Raspadures Ceylan.	12'00 a 00'

Pebres

Singapoore blanc.	27' a »
» negre.	22'00 a 00 »
Penang i Tellicherri	21'00 a »
Tabasco Jamaica.	18'00 a »
Clavells especies.	30'00 a »

Barcelona, 30-12-1916.

Informació vinicola

de la casa Arnó, Maristany i Companyía

Tot el moviment de la setmana l'ha mantingut gairebé la feina de retirar les partides ajustades anteriorment, ja que les operacions de compra-venda han estat mólt reduides, per no dir nul·les.

La calma, doncs, és la que regna actualment en el negoci del vi, però no va acompanyada de defalliment de preus entre la propietat, la qual sosté les mateixes cotitzacions de 11 i 12 rals per als negres, i de 13 a 14 rals pels blancs, grau-càrrega en la propietat, segons classe, procedencia i graduació.

Per tots els punts productors, Valencia, Alacant, La Manxa i Andalusía, també s'hi registren poques operacions, i és mólt probable que les liquidacions de fi d'any i dallanços comercials, siguin un factor principal, el mateix a provincies que a Catalunya, de la tranquilitat que s'observ en les compres de vi.

Barcelona, 30-12-1916.

Als agricultors

Voleu augmentar les vostres collites d'un 20 a un 50 o més °[o (segons els cultius)?

Doncs useu el

Fertilitzador Radiactiu H. B. C.

(Marca registrada)

Poderós estimulant de la terra

El veritable i únic Radiactiu procedeix de les Mines d'URANI i RADI, propietat de la casa bancaria Henry Burnay i C.ª, de Lisboa

Feu compte amb les imitacions i falsificacions. Tots els sacs han de portar el precinte de garantia amb les inicials de la casa: H. B. C.

Agencia general del FERTILITZADOR RADIACTIU H. B. C.

Bruc, 42 - Barcelona - Telefon 4.014

Mercats de Catalunya

Banyoles

27 desembre.

Blat.	de 23'00 a 24'00	quartera
Mestall.	» 21'00 a 22'00	»
Ordi.	» 15'00 a 16'00	»
Civada	» 12'00 a 12'50	»
Blat de moro.	» 21'00 a 22'00	»
Mongetes:		
País blanques.	» 33' a 34'00	»
Faves.	» 19'00 a 20'00	»
Favons	» 21'00 a 22'00	»
Besses	» 23'00 a 24'00	»
Cigrons.	» 00' a 00'00	»
Llovins.	» 14'00 a 14'50	»
Mill.	» 00'00 a 00'00	»
Panis.	» 29'00 a 30'00	»
Fajol.	» 19'00 a 20'00	»
Llevor de canem.	» 0'00 a 0'	»
Patates: blanques.	» 4'00 a 5'00	quintà
» grogues.	» 5'00 a 6'00	»
Alls (mitjans)	» 1'00 a 1'25	forc
Gallines.	» 9'00 a 12'00	parell
Pollastres.	» 5'00 a 6'00	»
Conills.	» 4'00 a 5'00	»
Anecs.	» 7'00 a 12'00	»
Oques	» 8'00 a 12'00	una
Ous.	» 0'00 a 2'50	dotzena
Olis	» 16'00 a 00'00	maial
Bestiar:		
Porqui (grassos)	» 17'00 a 18'00	arroba

Carbó d'alzina, 15 a 16'00 ptes. càrrega.—Escorsa d'alzina rama, 15 a 16'00 pta. càrrega; idem mòlta, 16'00 a 17'00 id.—Roldó en fulla, a 2'50 quintá; id. mólt ventilat, a 3'50 idem.

Equivalencies. — La quartera equival a 80 litres.

Figueres

28 desembre.

Blat.	de 30'95 a 31'25	hect.
Mestall	» 00'0 a 00'00	»
Ordi.	» 18'13 a '	»
Civada	» 13'75 a 15'65	»
Blat de moro.	» 24'70 a 25'00	»
Segle.	» 27'50 a 00'00	»
Mongetes.	» 46'25 a 50'00	»
Mongets	» 52'50 a 55'00	»
Faves.	» 24'40 a 25'	»
Favons.	» 28'15 a 00'	»
Besses.	» 25' a 00'00	»
Cigrons.	» 45'00 a 47'50	»
Mill.	» 31'25 a 00'00	»
Panis.	» 33'25 a 00'00	»
Patates.	» 12'02 a 14'05	q. m.
Alls	» 0'50 a 1'25	forc
Ceves.	» 0'15 a 0'50	»
Aglans d'alzina.	» 00'00 a 00'00	hect.
Capons.	» 13' a 20'	parell
Gallines	» 9'00 a 11'00	»
Pollastres.	» 5'00 a 10'00	»
Conills.	» 4'00 a 6'00	»
Anecs.	» 9'00 a 11'00	»
Oques.	» 9'00 a 11'00	una
Galls d'India.	» 00' a 00'	un
Polles id.	» 0' a 00'	una
Ous.	» 2'35 a 2'40	dotzena
» 30 dotzenes.	» 74'00 a 75'00	»
Olis.	» ' a 120'95	hect.
Userda.	» 5'50 a 6'00	100 ks.
Civada granada.	» 0'00 a 0'00	»
Palla	» 3'00 a 3'75	»
Aufals	» 0' a 0'00	»
Bestiar:		
De llana.	» 16'00 a 20'	de 1 any
Porqui (grassos) pes viu.	17'25 a 17'75	10 kilos.

Fruites:

Oferta ben regular i preus segons classes.

Verdures i hortalices:

Mólta oferta a preus baixos.

Plantes:

Regular existencia a preus baixos.

Concorrencia regular en totes les seccions i especialment en la d'aviràm i ous.

Girona

30 desembre.

Blat.	de 42' a 43'	100 kilóg.
Mestall.	» 35'00 a 36'00	»
Ordi	» 34'00 a 35'00	»
Civada	» 30'00 a 31'00	»
Blat de moro.	» 35'00 a 35'50	»
Fesols	» 61'00 a

Castelló d'Empúries. — Altar fragment

El retaule de Castelló d'Empuries

Tothom que hagi visitat l'Empordà, sens dubte que haurà visitat la magnífica iglesia gòtica de Castelló. En ella li cridaràn l'atenció les formoses escultures que flanquegen la portalada, el campanar d'aire romànic, encar que de detalls ogivals, l'absis amb els séus arcbotants, l'interior del temple amb les seves dugues rengleres de sis altes columnes cilíndriques que aguanten les tres navades. Però, a l'ésser dintre l'edifici, hingú deixarà de notar l'estranyesa de formes del retaula principal, estranyesa que es canviarà en gran admiració al fixar-se en els detalls del mateix, ja que es tracta d'una notabilíssima obra d'escultura, que, per més que sia incompleta i mólt massa mutilada, és mereixedora de tota atenció i elogi com a obra d'art.

Aquest retaule està constituït per una cocalada-bancal, de grans dimensions, al mig de la qual s'alça una capellai que abriga una imatge de la Mare de Déu, dreta i mostrant el Nen Jesús sobre el braç esquerre. Aquest va quasi nuu, figurant complaure's en jugar amb un dels caps del vel de Maria, que passa per sobre el pit d'aquesta. L'escultura és magnífica, amb elegants plecs de les vestidures, mólt garboses, i el bell caient del còs, quelcom contorsionat per plantar conforme exigeix l'agrupació de Mare i Fill.

Als costats de la fornacina, que va cobricelada per elegant dosser i flanquejada per pilastrelles amb imagineria, tot fet d'alabastre, s'hi aixequen uns massíços pinacles piramidals, reposant sis d'ells sobre altres tants còssos com forma el bancal, quedant-ne altres dos, més endarrera, al damunt d'altres còssos laterals. Tals pinacles, d'un art ben inferior a la resta del conjunt, evidentment són una adició i, encara que vulguin imitar elements gòtics, haviat es veu que resulten cosa anacrònica i feta per qui no entenia pas la manera com havien de ser els detalls. Consta que els vuit pinacles amb ses garlandes de fullatge i angelons, foren manats obrar pel domer Paulí Bahí, en 1670, essent l'alabastre de Sagaró, treballat per l'escultor Tossa, de Girona. Aquesta adició, poc feliça, es comprèn que hi fou feta, en el retaule de Castelló, per algú que no podia consolar-se de que la capella de la Verge restés sola sobre el bancal, sensé elements que allà hi havia imaginats qui conoebi tot el retaule. Es ben possible que, en lloc dels pinacles, degueren anar-hi uns paraments que presentaríen, entre pilastres, en el fronter, dotze relleus repartits en sis grups de dos superposats; havent d'haver-hi dugues pilelles més en els gruixos.

El bancal, en son tester, forma set compartiments, el del mig més avançat que els altres i formant un semi-exàgon. En el plafó mitger d'aquest, hi ha, en relleu, la Pietat de Crist, mostrada per un àngel en forma de l'Home de Dolors, dessagnat i baixat de la creu. Als costats hi ha posades en contemplació i dirigides envers la representació del Redemptor, les imatges de la Verge adolorida, i de Sant Joan, en posa trista. Uns dosserets abriguen les santes figuracions, quedant encara, abans d'arribar als peus de la imatge de Maria que hi ha al damunt, un espai ornat amb elements arquitectònics, que fan de peanya a la citada escultura.

En els compartiments del tester, hi ha, en alt relleu i en figures quasi corpòries, començant per l'esquerra, el bes de Judas i captura de Jesús en l'Hort de Gethsemaní, notant-se en l'agrupació de personatges alguns soldats habillats amb riques armadures. Segueix, mólt mutilada, l'escena de la flagel·lació de Crist, en la qual hi manca precisament la figura de Jesús lligat a la columna, ja que devía ésser obrada disgregant-se en tal manera del lloc d'alabastre, que, al trencar-se, apenes queda rastre d'ella. L'altra representació ens refereix la dolorosa via que feu Jesús a l'anar al Calvari, amb la creu al coll, quan mig caigut trobà les Santes Dones. Segueix, ja a l'altra part del còs central, el Calvari, amb Crist crucificat, àngels que li recullen la sang, els «Lladres», les Maries, Sant Joan i els Jueus. Ve encara el devallament del còs de Crist de la Creu, intervenint-hi no sols Josep i Nicodemus, sinó altres Jueus, i el grup de les companyes de la Mare de Jesús. En el darrer compartiment s'hi pot veure la Verge sentada al peu de la creu, sostenint en sa falda el còs del Salvador, estant-hi presents els personatges de l'escena anterior. Uns dossers de tres cares, amb trepots, pinacles i frondes, abriguen els relleus que hem descrit lleugerament. Tot això es troba, desgraciadament, mutilat i esbocinat; però, així i tot, es deixa endevinar que es tracta d'una obra que fou deguda a un valent artista i un pacient i traçut escultor.

Cada relleu va posat sobre una represa pomposament tallada amb fullatges, quedant-hi al dessota, en bon relleu, unes mitges figures d'àngels mostrant els improperis o instruments de la passió de Jesús.

Als costats del bancal hi ha altres dugues escenes referents al Redemptor, amb sos dosserets, represes i àngels, per l'estil dels del davant.

Se sab quelcom sobre la construcció d'aquesta magnífica obra escultòrica, en la qual no s'hi planguéren pas els jornals ni l'enginy per convertir l'alabastre en la materia més dúctil i apte per fer-hi trepats que, a ésser complets, semblaríen blondes. El senyor Rector de Castelló ens ha fet mercè de donar-nos copiat lo que referent al retaule diu un «Llibre de memories» (1), conservat en l'arxiu parroquial. D'elles en resulta el següent:

Als 4 d'octubre de 1483 es feu concordia entre els procuradors del Pa Senyat junt ab els de l'obra de la iglesia, y ab els consols, de una part y em Salvador Mir, senyor d ela pedrera de Vieuda o Beuda, sobre el retaule de la Verge Maria, de part altre, en aquesta forma: «Primerament és estat concordat entre les dites parts, que lo dit Salvador Mir és tingut de donar compliment de pedra de la dita pedrera de Vieuda per tota la cambra de la Verge Maria dela Iglesia; mes la dita pedra ha de tenir trencada segons les mides aell dades per mestre Vicens Borras, qui ha empresa de fer dita Cambra, e posada per carregar al peu de la pedrera. Secundo, és estat concordat que los Procuradors del Pa Senyat han de dar al dit Salvador Mir per la pedra a compliment de la dita Cambra vinty sino lliures de moneda correnta.» (2).

En virtut d'això podem dir que a l'avenir-se el contracte l'obra del retaule, aquesta era ja començada, havent-hi fet tot el bancal; ja que no es comprendria es comences la «Cambra de la Verge Maria», o siga la fornacina on havia d'anar la imatge, sens ésser feta aquesta i tot lo que havia d'anar sota d'aquella.

El tragí de les pedres des de Beuda fins a Castelló costà trenta set lliures, encarregant-se a Pere Angles, «carrateríus» de la vila de Perpinyà, acreditant-se que fou pagat pels cònsuls de Castelló. El rebut parla de que aleshores, en 1485, la Cambra de la Verge «tenus fabricabatur in praesenti ecclesia».

El primer document en vist cita el nom de mestre Vicens Borràs, que dirigía l'obra. D'aquest, el citat «Llibre de memories» diu que acceptà la contracta de la fábrica de l'altair, firmant rebuts «por haber hecho el altar mayor y el Camaril de la Virgen de fino mármol.» També afirma que després d'ell en firmà son fill Joàn Borràs. I el mateix «Llibre» copia un d'aquests documents, que traduit del llatí ve a dir: «Jo, Vicens Borras, mestre de cases, («magister domorum») en altres temps de Castelló, i actualment de Figueres, confesso i reconeci a vosaltres el discret Joàn Pous, notari, i Antoni Ricard, blanquer, obrers en el present any de la iglesia de la Mare de Déu de la vila de Castelló, procurador, que a complíment i a prorrata de les seixanta quatre lliures de moneda corrent a que m'estava obligada l'obra de la dita iglesia, per raó de la Cambra de la Mare de Déu que jo vaig fer («per me olim factæ»), m'entregaren a mi en el present dèu lliures de moneda corrent per la dita obra, o vosaltres en nom d'ella; o sien: quatre dels captiris fets per vosaltres; tres lliures i sis diners procedents de Joàn Fun, major de dies i abaixador, en altre temps obrer (3) que feníe de les quantitats i diners per la mateixa obra, e dugues lliures, tres sous i quatre daners, provinents del Pa benèit de la dita iglesia o dels séus administradors. De lo que n'he fet apoca el dia 21 d'octubre de 1493.» (4).

Es ben possible que la paga de seixanta quatre lliures fos una de les darreres, ja que es donava dèu any després dels temps en que s'havia traotada la fornacina o cambra de la Verge. Lo que encara restava, o sien cinquanta lliures (5), en Borràs degué cobrar-ho en pagues de dèu lliures, que eren les que la Universitat o comú de Castelló d'Empuries donaven per uns censials a que estaven obligats els obrers de la iglesia. Es conserva la copia del document amb que el mestre escultor admet tal sistema de pagar-lo, i explica prou bé com no pogué acabar-se tot el retaule, i a la vegada demostra els treballs en que per cobrar ses obres sovint es trobaven els artistes antics.

El document, posat en català, diu: «Jo, Vicens Borràs, atenent i considerant que per la dita quantitat a mi degudu m'estaven obligats el Pa Senyat juntament amb l'Obra de la iglesia, i que en virtut d'un pacte entre mi i la Universitat de la vila o els séus cònsuls honorables, fou feta una concordia per la qual jo desobligava de tota obligació en que estaven respecte a mi el dit Pa Senyat, els cònsuls de la dita vila i els obrers de la iglesia, amb tal que firmessien i em concedissen que pogués rebre dèu lliures anyals dels censals que l'Obra reb de la dita Universitat, fins que jo fos satisfet de les cinquanta quatre lliures que a mi restaven rebre en virtut de la dita concordia: voluntariament deslligo d'obligació que amb mi té el Pa Benèit, i ho faig constar amb aquest document que valdrà perpetuament.»

De l'escultor Vicens Borràs podem donar-nos una noticia desconeguda. Dient-se mestre picapedrer, a 1er de setembre de 1455 concordà amb els conellers i obrers de Vich, sobre acabar la font del Mercadal, que ell mateix havia començada. L'acord l'obligava a l'obra, fent-hi quatre clarabòies petites i «quatre gàrgoles per llançar l'aigua defora quies calava del espigue.» L'espiga o pinacle seria a «vuit» punts o cares, segons era la font, havent de deixar-hi al cim «un botó de pedra», en el qual havia de posar-hi una imatge del «gloriós sent miquel amb el drach en forma que pel vent ni altra manera no pusca quaura». La font devía el Borràs «merletar al entorn», segons era la de la plaça del Vi a Barcelona, fent-l'hi un «exanguiedor» a la manera dels de cup, «quies pugua ben nedegar», posant dugues aixetes a la font, una canal que prengués les aigües sobrants i altra pels canterés, a més d'un perdís i empedrat. Tot això pel preu de 35 lliures (6).

Alguns dels elements d'aquesta font es conserven en el Museu Episcopal del Temple Romà, de Vich, entre ells part de l'estatua alabastrina de l'Arcàngel Sant Miquel, que la coronava, Anava armat de punta en blanc, amb rodella, vencent al dimoni en forma d'animal, del qual es conserva el cap.

Si són, com sembla, fets del Borràs el bancal i la imatge de la Mare de Déu, tindrem de pensar que fou això fet després de la cambra. Pel que fa referencia a la gran escultura de la Verge, que és d'estatura natural, tenim un indici que ho demostra clarament. Tal imatge, per les festes anyals, portà una magnífica diadema d'argent daurat, que dóna a entendre que fou feta envers l'any 1465, essent costejada per Pere Comestable de Portugal, proclamat pels catalans Comte de Barcelona, amb el nom de Pere IV. Aquesta diadema radiada i ben obrada, s'adaptà al cap de la imatge, denotant que fou treballada per ella i quàn aquesta seria enllestida. En el semicircol ornamental ostenta l'escut de la Casa Reial Catalano-Aragonesa, i la llegenda PAINE POUR IOIE, que fou propia del nét del darrer comte d'Urgell i fill de l'infant Pere de Portugal (7). Consta que el Comestable Pere fou elegit pels catalans revoltats contre Joan II pel 21 de gener de 1464, morint a Granollers el 29 de juny de 1466.

Castelló d'Empúries. — Altar fragment

Castelló d'Empúries. — Altar fragment

Castelló d'Empúries. — Altar fragment

Es possible que la tal joia fos regalada amb ocasió d'haver-se el donant trasladat a l'Empordà després de la desastrosa batalla de Calaf tinguda el 28 de febrer de 1465. El Comestable sortí de Prats del Rei cap a Manresa, Granollers, Hostalric i Castelló d'Empuries, tenint-hi aquí reanimada sa sort. I des de la darrera vila i Torroella prepará el sortós atac de Ciurana el 14 d'abril posant el 10 de maig setge a la Bisbal, que se li rendí el 9 de Juny.

Fruit de tal campanya per l'Empordà, dèu ésser la diadema a que hem fet referencia, podent-se pensar si fou ofrena per algún vot fet en aquella primera mitja anyada de 1465. En aquest sentit aquell objecte d'orfebreria té un interès per la cronologia de l'altar de Castelló d'Empuries.

J. GUDIOL, Pvre.

(1) L'autor del «Llibre de memories», diu que extreu les notes referents al rètaule del llibre vell de l'obra, núm. 3, pàgs. 58, 62, 220 i 229. Ignorem si es conserva el tal volum, que'ns podria treure de mólts dubtes, ja que tot indica que qui va extreure les anotacions no ho feu pas com era precís. En Pella («Historia del Ampurdan», cap. XXVII, pàg. 541) al·ludeix un «llibre de notes» que trobà en l'arxiu municipal castelloní, donant mostra de ço que consigna el volum sobre els retaules, que dèu ser divers de ço que hi ha en el llibre de l'arxiu parroquial.

(2) El text donat fragmentariament per en Pella, no es refereix a la «Cambra» de la Verge Maria, sinó a proporcionar pedra de Beuda a l'entaulament que es segueix de part dètràs del retaule major. Essent el tracte del dia 4 d'octubre de 1483 i entre les persones que hi intervenen en el de la «Cambra», amb un valor de nou florins, és de pensar que es tracta de dos tractes diferents per parts diverses del mateix rètaule.

(3) La copia que se'ns ha enviada diu «olim organo dicte ecclesiae», lo que no té sentit: per això ho hem traduit en sentit de «operario».

(4) La suma de les quantitats no arriba pas a les dèu lliures de que parla primerament el rebut.

(5) En Pella indica que el retaule en conjunt valgué a l'escultor vuitanta florins d'or. En comprovació d'aquesta dada al·ludeix a les «Noticias históricas de Figueras», del Torren.

(6) «Curia Fumada de Vich», Manual 6 del notari Jaume Valls (1455-56), foli 19.

(7) El lema «pena per alegria», o sigui penar per alegria-se es troba en altres obres pagades pel Comestable. Així apareix en el retaule de la Capella Reial, actualment guardat en el Museu Provincial de Barcelona. En ablaguer i Merino (Don Pedro Condestable de Portugal, considerado como escritor, erudito y anticuario) va notar el mateix mot en una finestreta de l'Arxiu Reial i en les impostes de dugues finestres del Museu Provincial.

L'Exposició de la Societat d'Artistes Bascs

A les Galeries Laietanes hi ha actualment oberta l'Exposició de pintura i escultura organitzada per la Societat d'artistes bascs de Bilbao, que ha reunit un conjunt d'obres importants.

En ella es mostren en bloc els pintors de la Basconia, que fins ara, per manca de coneixença, podien passar confosos entre els pintors castellans; des d'ara, tindràn entre el nostre públic, reconegut, un valor com a grup, en el qual es troba una unitat mólt interessant, dins la varietat a que donen lloc les personalitats vigoroses que ocupen lloc en la llista dels expositors.

Es curiós observar com en el cas de Basconia, igual que a Catalunya, les corrents de la pintura francesa moderna hi han influit d'una manera vigorosa, desvetllant una serie de valors espiritualls que, al posar-se en moviment, produeixen obres d'un valor ben personal, no obstant.

L'art dels bascs és un art mancat de fineses. La sensibilitat dels francesos és substituida per una mena de vigor excessiu. Diria's que als bascs, al sentir-se l'anima esperonada per l'art francès, els passa exactament igual que als alemanys. La comparança, al nostre veure, no pot ésser més justa, i salvant alguns casos, tots els expositors en general revelen aquest caràcter.

Dins el conjunt de l'Exposició, sóu especialment interessants els quadres de Arteta, «Salida de las Banchas» (16), d'una profunda armonía, i «El muelle de Ondarroa» (17). Els quadres números 23, 24, 25, 26, de Echievarría, la interessantíssima obre de Iturrino (quadres del 54 al 69), agitat i susceptible a les influencies de les novissimes escoles de França (sovint excessivament). L'Ortiz de Urbina, amb sos quadres «Carmen» (80) i «Naturaleza muerta» (82). En Guezala, exquisit, en els séus quadres (42 i 43).

Esmentem aquests, car els creiem els més interessants de l'actual exposició, sense que aquestes cites vulguin dir desconeixement dels mèrits que hi ha en les obres exposades, com per exemple, en els paisatges de l'Uranga (el vell company d'en Zuloaga), els paisatges d'en Guinea, i altres.

Entre l'escultura és notable el bust número 55 «Cristiano», i entre les escasses obres d'arquitectura, el projecte «Casa Vasca» (núm. 158 i 159).

En resum: aquesta Exposició dels Artistes bascs, ha donat el coneixement de que, al costat del grup dels pintors catalans, hi ha a Espanya els pintors bascs, que es distingeixen profundament d'aquest allau de l'art pintoresc, sentimental i literari que perjudica tant les bones aptituts d'alguns dels joves pintors de Castella. Ca dir que la pintura basca, està poser més influida que la nostra de la moderna pintura castellana, potser perquè foren els bascs els que iniciaren el cicle de lo pintoresc; mes entre els bascs hi ha valors prou purs per a sobreposar-se a aquesta invasió que la perjudica notablement.

J. F.

Crònica

Les famoses ruïnes de la Rambla

Un truc del bon anunciant ha estat el d'excitar la curiositat de la gent amiga de les coses de l'antigor per mitjà d'unes gasetilles, publicades aquests dies en els diaris, suposant la troballa d'uns restes arquitectònics en uns soterranis de la Rambla del Centre. Aquestes pseudo-ruïnes avui ja han pres la fesomia d'un cabaret instal·lat en el suposat celler d'una abadia romànica. L'empresa és del nostre amic Regàs, de Can «Cullaretes», qui ha dotat la nostra ciutat d'un establiment de bon caient, que guanya en gust, sens dubte, als tan famosos cabarets de París.

El director de les obres, que és el senyor Vilalta, ha estat just en la interpretació del matís. Un cabaret no ha de ser una casa seria, sinó quelcom grotesca, i això ho ha alcançat, fent en aquells tenebrosos soterranis una mena d'apoteosi caricaturesc de la folla manía de les antiguitats. Es d'una escenografia deliciosa, d'un perfum de romàtic pintat de nou que no té preu. La fidelitat arqueològica, havia interessat. El caràcter, malgrat la infidelitat, fa riure, i això és bo, car el bon humor és cosa de cabaret.

Delicios l'ambient del celler amb les botes. L'entrada, rònica i esbalandrada, amb el pou ple de ferros. Les valles que separén el lloc dels bocois, que mostren els séus ventres exagerats sota les [illegible] vi, i el pas d'allí a la sala del restaurant, ben reset, donant-hi ingrés per una gran arcada, des d'on s'abarca la gran sala volvada, plena de taules velles, amb sillons de frare per cada parroquià. La sala del fons, més sumptuosa, menys rònega, és interessant.

Les llantles que pengen del sostre, els mobles, la gran xemenera gòtica, l'entarimat dels murs, tot, en fi, es lliga fent delicios i típic el conjunt.

Es un vell recó el del «Refectorium», que així s'anomenarà la nova taverna; un bell recó pels artistes i la gent amiga de les coses sensacionals.

Per haver dotat d'ella a Barcelona, felicitem a l'amic Regàs, i al director de l'obra senyor Vilalta, que tan bé ha realitzat l'encàrrec.

Resposta

Alguns dels nostres assidus lectors ens han pregat que l'edició d'aquesta PAGINA la fem des de primers d'any, en format de mig full, més còmode per a col·leccionar-la.

Donant-los mercès per l'interès que es prenen en favor de la nostra publicació, ens cal dir que aquesta modificació, per a la qual hem fet ja algunes proves, topa amb algunes dificultats de moment, pel que fa referencia al tiratge dels gravats; però que en el cas de que es puguin resoldre, tindrem ben present les seves peticions.

En Josep Aragay

En Josep Aragay, seguint el séu viatge, ha deixat Roma, per a dirigir-se a Assís, on restarà algun temps estudiant les pintures de la Basílica.

L'Escola dels Bells Oficis a la Sagrada Familia

Dies passats, els alumnes de l'Escola dels Bells Oficis, amb el séu professor, don F. Galí, director de la mateixa, visitaren les obres del Temple de la Sagrada Familia, acompanyats de l'arquitecte senyor Gaudí, qui donà una bella explicació de les obres fetes i dels séus projectes.

El Gremi d'Artistes de Terrassa

El Gremi d'Artistes de Terrassa ha organitzat una exposició de Nadal, que s'inaugurà el dia 24 del mes passat, estarà oberta fins el 7 de l'actual. En l'Exposició hi figuren obres dels més notables artistes terrassencs, havent estat mólt visitada.

Concurs Masriera

A l'Academia de Belles Arts, al segón pis de Llotja, hi han exposades les obres que han pres part en el Concurs de paisatges al Premi Masriera, fundat pels hereus de l'eximi paisatgista don Josep, en son testament.

En honor d'En Sampere i Miquel

A l'Ateneu Enciclopèdic Popular ha tingut lloc una vetllada necrològica dedicada a l'historiador Sampere i Miquel, fent la biografia de l'il·lustre finat el senyor Carreras i Candi.

L'acte revestí gran importancia.

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

TALLERES : Carrer Sarrià, 88

COMPRA I VENDA DE ANTIGUITATS

Unió de Fotogravadors

Els tallers més importants de Catalunya en fotografia, fotogravat, dibuix, retoc, estereotipia i galvanoplastia

Calabria, 107, 109, 11

Telefon 6035

: BARCELONA